

Domoljub

V Ljubljani 15. aprila 1942-XX

55 - Štev. 16

DIVJI
PETELIN
POJE
SVOJO
JUTRANJO
PESEM

KAJ VIDIMO IN SLIŠIMO

»Verujem samo to, kar vidim in s svojimi pesterimi čuti zaznavam,« pravijo nekateri. Ti naši čutili! Kako se z njimi ponašamo! Pa kako slabi in omejeni so!

Nekoč sem opoldne stal na travniku. Visoko v zraku je krožil orel... Hipoma je spel peruti in ko blisk planil na tla, ne daleč od mene. V naslednjem trenutku je spet odplaval v višave s plenom v kljunu: poljsko miško. Vse se je zgodilo pred mojim očmi; miška se je menda skrivala kje blizu mene, a jaz je kljub bližini nisem opazil. Orel pa jo je zagledal iz omotične višine. In naj verujem samo to, kar vidim? — Mravlje gledajo ultraviolette žarke, ki jih človeško oko niti zapaziti ne more.

So metulji, ki letijo po cele ure z enega morskega brega na drugi, kamor jih vabi le vonj cvetlic, katere cveto na obalah. Kakšen voh morajo imeti te živalce v primeru s človekom! In kaj šele pes!

»Ne verujem drugega, kakor le to, kar vidim.« Polonica leti proti gori in pravi: »Saj sploh ni gore, ker je jaz ne vidim!« Verjamem ji, saj je res ne vidi, zakaj ubogo žuželkino oko ne vidi do vrha ogromne vzpetine. In zato naj gore sploh ni?!

Ali naj ne mislimo enako o Bogu in o nam nerazumljivih skrivnostih naše vere? Ali ni tu treba reči, da so moji omejeni čuti in razum vpricho teh vzvišenih resnic le polonice, sove, ki mežikajo v sončnem sijaju?

Na tem svetu živimo kot zakleti princ v pravljicah, ki ga čar drži na stolu v njegovem zlatem gradu. Gleda predse, gleda za seboj svoje leketaje, joče se dvorane, vendar zgolj sluti, da ima zaklade, ki pa jih od blizu ne more opazovati.

Ali si že elišal, kaj pravi gluhi? »Ah, kaj govorite o tonih! Saj jih ni!« In slepec: »Barve? Pravljice za otroke!« Ti pa veš, da vendarle vse to je. In kakšna veličastna lestevica tonov, kake krasne barve! Naše uho pa je omejen organ. Največ more zaznavovati 11 oktav, čeprav jih mora biti, kakor uči fizika, na tisoče. Če namreč zrak v sekundi napravi 16 do 40 tisoč nihajev, občutimo to kot ton. Kaj pa more biti 80.000 nihajev? Tu pa že ne zadostuje več naše uho, za to nam majhka čutila. Od tisoč in tisoč oktav jih slišimo le enajst.

Če napravi eter v sekundi 111 do 365 bilijonov nihajev, občutimo to na svoji koži kot toploto; če je število nihajev 3955 do 758 bilijonov, občutimo to s očmi kot barvo.

395 nihajev v sekundi dá rdečo barvo, 758 bilijonov vijoličasto. Med tema dvema številoma sta števila nihajev drugih barv mavrice v brezštevilni stopnjah.

Kaj pa je pod 758 bilijonov nihajev? In kaj nad 758 bilijonov? Nič? Kaj šel Gotovo je tudi 360 do 900 bilijonov nihajev, a ne za naše oko ali uho. Ne moremo si niti misliti, koliko bolj pester bi bil svet, ko bi imeli čutila, ki bi bila dovolj fina, da bi vse to zaznavala.

S svojimi organi, kakršne pač imamo, zaznavamo le prav majhen del dejanskega sveta, za večji del pa smo gluhi in slepi.

Slepi smo n. pr. nasproti majčkenim bacilom. Le poskusil! Vprašaj samo preprostega moža:

»Povejte mi, prijatelj, kaj vidite v zraku, v tej sobi?«

»V zraku? Ali se vam sanja, gospodič? Tu ni prav nič!«

»Nič? Ali ne veste, da mrgoli tu na tisoče pošasti? Vse soba jih je polna.«

Užaljen odgovori: »Veste kaj, mladi gospod, la imejte za norca svojega starega očeta, ne pa menite!

(Dalje na 2. strani spodaj.)

RAZGLED PO SVETU

Vojna poročila

V Severni Afriki se zlasti letalski boji uspešno nadaljujejo. Samo 4. t. m. so italijanska letala sestrelila 6, nemška pa 5 angleških letal. — Dne 6. t. m. je pri Dorni spet bilo sestreljenih 7 angleških letal. Istega dne so angleška letala napadla Bengazi ter vrgla nekaj bomb, ki so zadele 10 arabskih domačinov, druge škode pa niso napravile. Pač pa so italijanska letala večkrat prav uspešno napadla Aleksandrijo, kjer so napravila velikansko škodo. — Tudi Malta je bila skoro vsak dan uspešno bombardirana ter je več ladij v pristanišnih pokončinah.

Na ruskem bojišču so nemške čete pri Petrogradu sovražniku uničile 29 oklopnih voz ter 60 letal. — Pri Kerču so Nemci sovražniku uničili 55 tankov ter pri Volkovu zajeli in uničili sovjetski oddelk.

Na zahodu so angleška letala nekaj kratov obiskala zabodno Nemčijo ter metala bombe. Podirio se je nekaj zasebnih hiš in nekaj civilistov je ranjenih, druge škode pa Angleži niso napravili. V aredi tedna je nekaj osamljenih angleških letal priletelo nad vzhodno in južno Nemčijo, da bi motila. — Zato pa so Nemci uspešno bombardirali Anglijo.

Na Atlantskem morju so nemške podmornice in letala ta teden spet potopile 16 sovražnih ladij. Na Tihem morju Japonci postajajo gospodarji. Te dni je padel polotok Betang na filipinskem otoku Luzonu, ki so ga Američani doslej držali. — Japonci so se izkazali na Admiralskih otokih. — Japonska letala so začela napadati otok Cejlon. — V Indijskem morju so Japonci potopili 20 sovražnih ladij. — V Birmi so Japonci zasedli pristanišče Akiaba ter se bližajo birmanskim petrolejskim vrelcem.

Povečano junaštvo italijanskega vojaka

Dne 8. t. m. je bila v kraljevi Italijanski Akademiji velika slavnost, kjer je bila ob udeležbi najodličnejših mojstrov slavljena duhovna sila junaške italijanske armade. Govoril je italijanski pesnik F. T. Marinetti, ki je najprej slavil zmagovito italijanstvo, ki ga vodi Benito Mussolini, nakar je lakole označil vrline junaške italijanske vojake:

Vrline italijanske vojske so po Marinettiju naslednje: hladna mirnodušnost generalov, zagriženi ponos poveljnikov obkoljenih oddelkov, izvrstna domiselnost patrol, zavestna trdnost prednjih straž, radostna in vedra potrpežljivost pešaka na pohodu, zaljubljena in tehnična navezanost na avtomatično orožje, globoka dobrotnost bojnikov do premaganega sovražnika, vzajemnost v strelskih jarkih ter pozeženje po lepi rani in po lepi kolajni, polemični duh, ki gre celo tako daleč, da se iz njega poraja želja, da bi se z junaško smrtjo končale vladalske sanje in načrti italijanskega pešaka, osupljivo nadjunaštvo vseh vrst, tekma junaštva v isti družini, pokorščina zapovedi, ki hoče na vsako ceno, tudi če je vojak hudo ranjen, nositi v sebi plameneto srčnost bersaljerjev, molčeča zbranost strojnicařev, pogreznjenih v blato in sneg, okriljeni blesk letalcev, drznost torpednih letalcev, plemeniti čut za dolžnost, računsko natančnost ciljalev ter inženirjev, tehnična spretnost Ligurev, heroična veličine karabiner-

In vendarle imaš ti prav, kajne? V zraku je polno milijonov bitij, ki bi jih mogli vse dobro videti, ko bi nas bil Bog ustvaril z mikroskopičnimi očmi. Ah, moj mladič, pomisli samo, kaj vse bi lahko videli v sobi, ko bi imeli drobnogledne oči...

Ali ne spoznaš zdaj popolnoma jasno, kako netumen je izgovor »Verujem samo, kar vidim«? Če bi nam Sivariki ne bil dal organov za voh in okus, ne bi niti slutili, da sta na svetu von in okus.

Siamski kralj je dal nekod pretepeti nekega evropejskega popotnika, ker je trdil, da ee v Evropi kdaj pozimi docela strela, tako da ee človek lahko sprehaja po rekah... »Najvite ga po podplatih! Za tako neumne, da bi to verjeli, pa že ne maramo verjeti.« V Siamu še niso nikoli videli ledu. Zato pa naj ledu sploh ni?

jev, vdanih Kralju in Duceju, prožnost duše, ki je sposobna prehajati od krutosti v nežnost, veselje do naglice ter do tvorne in arhitektonske umetnosti vrtanja gora, do njihovega razstreljevanja, do zidave trdnjav in utrdbe v odpornimi in lepimi oblikami, umetnost za poveljevanje in urejevanje čet, umetnost zakrinkavanja pokrajin.

Proti nedeljskemu počitku

Nemški notranji državni minister je te dni razveljavil določbe, po katerih ima kmetijsko delavstvo ob nedeljah prosto. Minister trdi, da je treba razpoložljivi čas do skrajnosti izkoristiti za poljska dela in po možnosti ta dela izvršiti tudi ob nedeljah in praznikih. Kmetijski delavci v Nemčiji so torej dolžni na zahtevo delodajalca delati tudi ob prazničnih dneh.

1600 km cest hočejo zgraditi Nemci v Ukrajini za leto 1942 in 1943.

Deset milijonov sladkovodnih rib se nalovili letos ob ustju Donave.

Dve milijardi pezet notranjega posojila je razpisala španska vlada.

Kot vojni ujetnik je bil interniran v Kanadi princ Ludvig Ferdinand, nečak bivšega cesarja Viljema.

Japonci v bodoče ne bodo pisali več napravnice, temveč od leve proti desni.

Več kot dva milijona švedskih kron (deset milijonov lir) je izdala mestna uprava v Stockholmu za odvažanje letošnjega snega.

Temeljni kamen za spomenik padlim vojakom na prostoru 42.000 kv. metrov so z veliko svečanostjo položili 8. aprila v japonskem Tokiu.

1 kuna = 1 francoski frank sta se dogovorili Francija in Hrvaška.

Nemški poslanik von Papen se je vrnil na svoje službeno mesto v turško Ankaro.

V neko afriško luko hočejo Angleži spraviti na varno po 90.000 tonska prekomornika »Queen Mary« in »Queen Elisabeth« in še druge velike ladje.

Pojasnili o delovanju nasprotnikovih podmornic ob ameriških obalah je zahteval ameriški senat od pristojnega ameriškega poveljnika.

Izvoz glavne živine iz Irske v Anglijo je prepovedalo irsko gospodarsko ministrstvo.

Hud potres je napravil te dni mnogo škode v Tutrakamu ob Donavi v Bolgariji. Odprl je globok prepad, v katerega se je zrušilo 100 hiš.

Čile in Argentina bosta ostali izven vojne, piše čilenski list »Diario«.

2205 milijonov sodov je znašala lanskega leta svetovna proizvodnja surovega petroleja.

Svojevrsno knjižnico 500 knjig, ki imajo lesene platnice in liste, hranijo v nemškem Kasselu.

Požar je uničil v španski Nivri de Arevalo par šolskih poslopij, občinski dom in več stanovanjskih hiš.

7000 slušateljev je šlo v lanskem šolskem letu vseučilišče v grških Atenah.

V japonskih krogih zanikujejo novico, da so ameriške podmornice neke na Tihem morju potopile neko lahko japonsko križarko ter več manjših vojnih ladij.

70.750 km železnice je zdaj v Afriki. Na tem polju je tam še dosti dela.

2.735.900 ton petroleja na sovražnih ladjah so poslali Nemci na moreko dno od začetka vojne do danes.

V Riedu na Tirolskem je umrl nedavno 97-letni kovaški mojster Jurij Pauly, eden izmed poslednjih borcev, ki se je boril leta 1866 v Italiji.

ZGodbice

PUNT ZARADI PREVELINEGA KRUHA

Bilo je na Dunaju nekako pred sto leti, okoli leta 1840. Tamkajšnji pekovski mojstri so bili med seboj trdno povezani ter imeli veliko moč. Zaradi tega so se prevzeli ter začeli peči prav majhne hlebčke, a za manjše hlebčke so zahtevali več denarja. Oblast jih je zaradi tega sicer prijala, ampak pekovski mojstri so se izgovarjali, češ da delajo samo zgubo. Dejali so, da morajo ljudem ob nedeljah dajati doklade v kruhu, ljudje pa o praznikih tudi doma peko in tako mojstrom odjedajo borni zaslužek. Tako res nikakor ne morejo drugače izhajati, kakor da peko manjši kruhek za dražji denar. Oblast je uvidela, da bo pekov konec, če jim ne pomaga. Zato jim je dovolila, da se prenehali ljudem dajati dotlej navadna nedeljske doklade, zabijala pa jim je tudi, da morajo zato peči večji kruh.

Peki so bili ljudje dobrega srca ter so takoj prenehali dajati nedeljske doklade, s čimer so prvi del ukaza izpolnili, na drugi del pa pozabili. Tako posej niso več dajali nedeljskih doklad, kruh pa je ostal prav tako majhen kakor je bil poprej in prav tako drag.

Bilo pa je med peki nekaj mojstrov, ki se jim je zdelo, da tako ni prav. Tudi ti so opustili nedeljske doklade, zato pa so pekli večje hlebce in jih ceneje prodajali. Med njimi je bil tudi pekovski mojster v tedanjem dunajskem predmestju »Fünfhau«, kakor se dandanes imenuje dunajski 15. okraj.

Pekovski mojstri pa zaradi tega pokoncu, češ da so taki peki odpadniki, ki s svojim netovariškim delovanjem odjedajo drugim pekom ljudi kruhek. Skrivaj so se zbrali ter sklenili odpadnikom poštno zagosti. Toda tista potegavščina, ki so jo namenili svojim odpadnim tovarišem, bi se bila skoraj zalotnost končala. Takole je bilo:

Pekovski mojstri so namreč skrivaj, vsak zase pridobili po več ljudi in jih poslali k odpadlemu peku kupovat kruh. Ta stvar se je na Dunaju tako razvedela, da so od vseh strani ljudje drli k tistemu peku po kruh. Ubogi pek nikakor ni mogel vsem ustreči. Kmalu je bilo pred njegovo pekarnjo na tisoče ljudi, ki niso pršli na vrsto. Zdej se je začelo zmerjanje in vpitje na uboga peka. Nazadnje so začeli v njegovo hišo te kamenje lučati. Prišla je policija, ki pa tisočem ni bila kos. Zato so morali poklicati na pomoč še vojske. Malo je manjkalo, da vojaki niso začeli streljati v množico. Le poveljniki vojaškega oddelka je bil dovolj uvideven, da je več ali manj zlepa ljudi spravil narazen. Vendarle je bilo več ljudi poškodovanih od kamnov in sabelj.

Zdej je oblast posegla vmes. Pekovski mojstri, ki so užagali to potegavščino, so morali plačati visoke policijske kazni, predsednik pekovske zadruge pa bi bil skoro zaprt.

Ampak svoj namen so peki vendarle dosegli. Odpadli peki so se naveličali nagajanja od strani svojih tovarišev ter so poslej tudi sami pekli manjši in dražji kruh.

Tako je ljudska množica sama pomagala pljuvati v svojo akledo, ko je na ljubo pekomo rogovihila v svojo škodo, kar se v življenju večkrat dogaja. Saj ni čudno, ko množica navadno ne slutí, kakšni so nameni tistih, ki so jo najeli.

Za 680 milijonov dolarjev so se od začetka vojne zmanjšale ameriške zlate zaloge.

Nad 100 milijonov ljudi ima zdaj Japonska. V Pragi je nedavno umrl znani češki svobodomislec, pesnik J. S. Machar.

Zaplemba vsega judovskega imetja so pretekli teden razpisali na Slovaškem.

Vse brazilske trgovske ladje morajo biti oborožene, je odredila tamošnja vlada.

Nenavadno velik vdor zemlje je zasul nad 20 kmetijskih hiš v romunski pokrajini Ardes; po naključju so se ljudje še o pravem času rešili.

125 milijonov hl vina je pridelala lani Evropa. 3.650.000.000 kron državnega dolga ima zdaj Slovaška.

Obrok kruha so zvišali v Grčiji za 25 odstotkov; za Veliko noč pa je dobil vsakdo še izredno količino 90 gramov kruha.

Belgarija, ki vse pisalne stroje uvaža, je leta 1937 uvozila 3330, predlanskim pa že 6007 pisalnih strojev.

Kaj je NOVEGA

Delodajalcem in delojemalcem!

Pohitite z vlaganjem družinskih prijav! Blagajna za izplačevanje družinskih doklad je doslej redno izplačala doklade vsem družinskim poglavarjem, v kolikor niso bile potrebne poizvedbe po oblastvih. Da pa bo mogla začeti v redu nakazovati doklade za mesec februar in marec, poziva vse družinske poglavarje, da pohite z vlaganjem družinskih prijav in jih pošljejo vsaj do 11. aprila 1942. Obenem prosimo vse urade, da hitro ugotovijo našim zaposlenim k uvedenim poizvedbam, da bodo upravičeni čimprej prejeli prvi obrok družinskih doklad.

Ob spremembi delodajalca ni treba vlagati novih prigrasov družinskega stanja. Obenem opozarja Blagajna za izplačevanje družinskih doklad delavcem in nameščencem, da ob spremembi delodajalca ni potrebno vlagati novega prigrasa družinskega stanja in družinske pole. Delojemalec samo sporoči delodajalcu ob vstopu v delo številko odloka o priznanju družinskih doklad, ki naj jo delodajalec napiše na prigrasnicu, s katero ga priglasi v zavarovanje pri Zavodu za socialno zavarovanje ali njegovih krajevnih organih.

Družinskih poglavarjev ni treba posebej objavliti. Dalje se dogaja, da nekateri delodajalci svoje delavce in nameščence, ki so družinski poglavarji, ob prekinitvi službenega razmerja posebej objavlajo pri Blagajni za izplačevanje družinskih doklad, kar je nepotrebno. Zadoštuje povsem, da delodajalec svojega uslužbenca, četudi je družinski poglavar, objavi na objavnici objavnici za bolniško zavarovanje. Ta objava velja avtomatično tudi za Blagajno za izplačevanje družinskih doklad.

Prijavljanje sprememb družinskega stanja. Po čl. 10. naredbe Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino z dne 9. februarja 1942-XX, št. 26, je delavec dolžan takoj priglasi vsako spremembo svojega družinskega stanja. To spremembo mora sporočiti svojemu delodajalcu, le-ta pa mora spremembo v roku 8 dni naznaniti pristojni zavarovalni ustanovi (Zavod za socialno zavarovanje, Bolniška blagajna trgovskega bolniškega in podpornega društva, Bratavska skladišna itd.). — Blagajna za izplačevanje družinskih doklad pri Zavodu za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine.

Kako spomladi orji za krompir

V zadnji številki »Domoljuba« smo na 6. strani prinesli članek s slikami in krompirju: »Krompir — evropski riž«. Na koncu članka se nam je vrnila neljuba napaka, ki je nastala zaradi stiskanja prostora. Tam bi moralo biti tako le povedano: »Orjač, ki zdajle po veliki noči orje svoje njive za krompir, vedi, da jih orji na globoko le na jesen, da pa pomladansko oranje ne sme biti globoko, če hočeš dobro krompirjevo letino. Po tem se ravnaj in Bog naj blagoslovi tvoje delo!«

Tako naj se bere tisti odstavek. To popravljamo zato, da ne bi koga v škodo pripravili, ko smo zaradi prostora morali skrajšati stavke.

Ob obletnici prihoda italijanskih čet v Ljubljano v soboto, 11. malega travna so bile vojaške parade in manifestacije. Ljubljana je bila v zastavi.

Na Jurjevo nedeljo 26. t. m. bo v cerkvi Matere dobrega sveta na Slinovcah pri Kostanjevici ob 7 in 11 sv. maša s pridigo.

Zanimiv predlog. Rimska agencija »La Correspondenza« predlaga, da bi se po končani vojni latinščina uvedla za diplomatski jezik namesto dosedanje francoščine. — Agencija pravi, da je po propadu Francije izgubila francoščina na svojem pomenu in ugledu, prav tako pa bo izgubila sveta tudi duh francoske kulture. Zaradi tega je treba misliti na uvedbo novega splošnega diplomatskega jezika in prav gotovo je to latinščina, ki ni le mednarodna, pač pa tudi svetovni jezik. Latinščine se uče v šolah na vseh celinah in tudi znanstveno izrazoslovje je pobralo večino izrazja iz zakladnice

tega mrtvega jezika. Po drugi strani je latinščina uradni jezik katoliške cerkve.

d Prisedniki mladinskih ustanov Katoliške akcije v Italiji so se na velikonočni ponedeljek zbrali v sprejemni dvorani v Vatikanu. Ko se je sv. oče prikazal med njimi, so ga zbrani pozdravili z navdušenim vzklikanjem. Skupaj s papežem so izmolihi nekaj molitev, nakar je sv. oče vsem podelil apostolski blagoslov s prošnjo, da bi Bog blagoslovil njihovo delo za prenovitev krščanskega življenja.

d 10 točk je treba dati za lesene coklje, piše časopisje.

d Cene enotnim svečam so določene takole: sveče, ki tehtajo 50 gramov, se bodo prodajale po 1.50 lire, s težo 20 gr po 0.60 oz. 0.65 lire. Cene morajo biti izvešene. Od 30. aprila dalje se ne bodo smele prodajati sveče drugačnih vrst razen teh.

d Pomembna obletnica letalstva. V soboto, 28. marca, je italijansko letalstvo praznovalo svojo 19. obletnico, odkar je po zamisli in na pobudo Duceja začelo novo življenje in se vredno uvrstilo med letalske čete drugih, velikih držav. V Goriziji se je proslava izvršila na velikem, krasno urejenem letališču niz mestnega pokopališča ob mirenski cesti. Ob 10 dopoldne je bila najprej na prostem sv. maša za padle letalce. S svetjem bogato okrašen altar je stal v veliki lopi za letala. Po sv. opravilu je poveljnik letališča odlikoval 15 častnikov in podčastnikov, ki so se v zadnjem času izkazali v letalskih bojih.

d Zaradi natančnega pregleda vse naprave in zaradi izmene in poprave v teku leta izgubljenih delov je bilo v začetku marca obratovanje žične železnice na hrib k znanemu svetišču Marije Pomagaj za nekaj časa ukinjeno. V četrtek, 2. aprila, popoldne je pa vzpenjača spet začela voziti. Vzpenjača se dvigne enajstkrat na dan v obe smeri in ima z mestom avtobusno zvezo.

d Nove vrste neprozorno steklo iz čistega kremenjakovega peska so začeli zadnje čase izdelovati v Italiji.

d Rimski urad je objavil ukaz, po katerem morajo izdelovalci papirja in lepenske kakor tudi razna grafična in podobna podjetja prijaviti vse svoje zaloge vsakovrstnega papirja in lepenske. Prav tako spadajo pod uredbo vsi velikoprodajalci papirja in založniki, ki morajo do 14. aprila prijaviti vse zaloge papirja in lepenske, ki so večje kakor pa 1000 kilogramov.

d Okrog pol milijona lir za cvetoča (karfijoli) je izdala Ljubljana na veliki teden.

d Nesreča pri nakladanju hlodov. 23 letni posestniški sin Rudolf Hrovatič iz Zg. Lakovnice v občini Smihel-Stopiče je bil zaposlen pri nakladanju hlodov. Nesreča je hotela, da mu je hlood padel na nogo in mu jo zlomil.

d Zdravljenje slabotnih z grozdom. Pokrajinska turistična zveza v Astoriji je uredila na poziv ministrstva za kmetijstvo in s sodelovanjem zdravniške zveze poseben oddelček pri zdravilišču v Aglianu in na tem oddelku so začeli s pridom uporabljati pri zdravljenju oslabelelih namizno grozdje, ki je v tistih krajih posebno dobro.

d Sanjale so se mu številke, pa je zadel v loteriji. Trgovski potnik Pietro Bisio iz Valenze je imel dosikrat težke sanje. Največkrat se mu je sanjalo o mrliških vozovih, venci, pokopališčih, nagrobnikih in podobnem. Nazadnje se mu je sanjalo o mrliškem odru, odejem v zlato, na njem pa je videl pet števil. Ko je svoji ženi pripovedoval o sanjah in šte-

NOVI GROBOVI

† France Vrtovec

V veliki žabeljski župniji je dne 12. svečana mirno v Gospodu zaspal velezaslužni, družinski oče, 75 letni France Vrtovec. Pokojni je bil globoko veren. Izmed svojih deseterih otrok je kar štiri vzgojil za Boga: najstarejši sin je znani p. Vencelj M. Vrtovec D. J., vsem znan po svojih dopisih v Glasniku; drugi sin duhovnik je preč. g. Stanko, župnik v Podbrdu; tretji sin Marijan in hčerka Ivanka sta se posvetila redovniškemu stanu. Od ostale šestorice jih je pet že umrlo, šesti, sestra Milena, je pa poročena s Cirilom Lisjakom iz Saksida in gospodinjica na domu. — Pokojni France Vrtovec je užival zaradi svoje kremenite značajnosti, globokega verskega prepričanja in tudi gospodarske podjetnosti povsod ugled in spoštovanje, kar se je pokazalo tudi pri pogrebu v soboto, 14. svečana. Vse družini, v prvi vrsti ubogi mami, ki že nad 20 let vdano nosi križ težke bolezni, in še zlasti p. Vencelju, izražamo globoko sožalje. Blagumu pokojniku naj pa bo Bog plačnik v nebesih!

V Novem mestu je umrl krojač in posestnik Feri Mikulič. — V Savljah je zapustil solzno dolino posestnik Terčelj Jožef starejši. — Pri Sv. Križu ob Krki je mirno v Gospodu zaspala Terezija Glinšek roj. Kodrič, mati g. Franca Glinška, profesorja na zavodu sv. Stanislava. — V Veliki Nedelji pri Ormožu je v visoki starosti 81 let odšel v večnost prof. v p. dr. Franc Lastavec. Bil je zaveden katoliški Slovenec. — V Dol. Logatcu je mirno v Gospodu zaspala 70 letna Marija Slavc. — Po kraiki in težki bolezni je v Nove mvestu v starosti 58 let umrl ugledni posestnik in mlinar Janko Znanec. — V Ljubljani so odšli v večnost: Draga Potočnik, vdova po finančnem pregledniku Marija Lončar, uršulinka s. Doroteja Koncilija, doma iz Žužemberka, strugar v bivših Stroinjih tovarnah Viktor Čuden, zasebna uradnica Eva Wiederwohl in učiteljica v p. Minka Voglar. Naj počiva v miru! Preostale tolaži Bog!

vilkah, ga je začela nagovarjati, naj stavi v loterijo. Mož se je dal nazadnje prepričati in stavi. In res so štiri njegove številke zadele in mož je pobral čedno vsotico 23.700 lir, dočim je v stavo vložil le 36 lir.

d Nove mestne tržnice v Ljubljani so bile izročene svojemu namenu dne 4. aprila 1942. Načrt zanje je napravil slavni naš arhitekt profesor J. Plečnik. Zidarska dela je prevzel mestni stavbenik Matko Turk. Tržnice zavzemajo 1876 kv. metrov prostora, so zares krasne in najednobjeje urejene.

d Nikljasti drobci po 20 centesimov bo 30. aprila vzeti iz prometa.

d 150 kmetov iz Ternja je princelo te dni v Rim 12.000 jajc, ki so jih podarili kot pirhe ranjenim vojakom v vseh rimskih bolnišnicah.

d 40 krat je že daroval svojo kri vojnim ranjenecem rimski tipograf Josip Baratelli.

d Najdba neznanca Rossinijeve skladbe. — Lastnik neke vile v Genovi je našel v stari knjižnici še neznan kantato slavnega italijanskega skladatelja Rossinija. Rokopis je iz leta 1820.

d Svečana poroka 14 vojnih pohabljenecv je bila te dni v neki milanski cerkvi. Med pričami so bili tudi visoki predstavniki države.

Iz raznih krajev

Šmarje na Dolenjskem (Šmarje-Sap). V Šmarju že pol leta ordinira zdravnik dr. A. Korbar. To je za prebivalstvo ugodno zlasti sedaj. Zdravnik ordinira dopoldne in popoldne — tudi ob nedeljah in praznikih v hiši trgovca Gabrijela ali pa v svojem stanovanju v hiši trgovca Potokarja nasproti cerkve. Za težje bolezni lahko kličete zdravnika na dom.

Novo mesto. »Slovenčevac« podružnica v Krajevni trgovini ima v prodaji zadnja dva zvezka Slovenčeve knjižnice »Ljudje, živali, bogovici« in »Dekle s biseric«, Posamezna knjiga stane 6 lir. Knjižni nudita mn. go zanimivega in lepega branja. Segajte po njih.

Obvestilo.

»EMONA«, Zavod za poljedelstvo in nepremičnine, obvešča vse svoje zakupnike hiš in zemljišč v Kočevskem kraju, da se bo dne 23. aprila t. l. vršil v Kočevju semenj za plemensko govejo živino. Na ta semenj bodo lahko pristopili samo tisti, ki bodo predložili prepis zakupne pogodbe. Le tem bo »EMONA« prodala živino proti plačilu v gotovini, vendar po selo ugodnih cenah.

Tak sejem se bo vršil tudi s Crnomajski kraj v Crmošnjicah dne 24. aprila t. l.

Okrog sosedov

s Cirkularka je odrezala desnico v podleh-tju 45 letnemu tovarniškemu delavcu Antonu Rozmanu iz Bohinjske Bistrice.

s 5000 delavskih domov hočejo sezidati po vsej hrvaški državi. Stali bodo čez eno milijardo kun.

s Nesreča ne počiva. Marija Romih iz Zaleca je delala na polju. Naenkrat jo je napadla pobesnela krava in ji z rogmi predrla trebuh ter ji ranila črevesje. — Stara žena Rozalija Škofic iz Braslovca je padla po stopnicah in se hudo poškodovala po glavi. — V Braslovcah je poljska delavka Zofija Goršek tako nesrečno padla, da si je zlomila levo nogo. — 35 letnemu delavcu Avgustu Podlunšku iz Dola pri Trbovljah je med delom odletel železni opilek v desno oko in mu ga hudo poškodoval.

s Hrvatsko morskó ribištvo je po najnovejši odredbi podvrženo nadzorstvu ministrstva za kmečko gospodarstvo. Za pospeševanje in izboljšanje morskóga ribištva je omenjeno ministrstvo določilo letos znesek 12 milijonov kun.

s Nesreča na Bledu. 22 letni avtomobilnik Anton Dolar je popravil motorno kolo in ga nato preizkusil na vožnji. Med vožnjo se je ozrl na zadnje kolo in prišel preblizu cestnega roba. Hotel je hitro potegniti nazaj stroj s prikolic, pri tem se je pa prevrnil in padel na cesto, kjer je obležal. Zlomil si je medenico in desno golenicó.

s Nemški državni davki. V zaslednem ozemlju Koroške in Kranjske so bili doslej uvedeni sledeči nemški davčni zakoni: zakon o dohodnini, zakon o obrtnem davku, zakon o občinski davčini, zakon o drž. omenitvi posestev, zakon o imovinskem davku, zakon o davčini na dediščino in zakon o davčini na pridobitev nepremičnin. Meseca marca so bila po posameznih večjih krajih posebna predavanja o drž. davkih; organizirala jih je Nemška delavska fronta.

s Kdor ne bo na Hrvaškem to leto obdelal zemlje, kakor je treba in izbral vsak pedeni zemljišča, mu jo bo oblast odvzela in jo dala delavoljnim v zakup za dobo od 1 do 4 let.

s Na oglih nekaterih zagrebških ulic je od nedavnega prepovedano dajati avtomobilom kakršne koli znake s sireni in ostalimi hupami. Kdor se bo pregrešil zoper to odredbo zagrebške policije, bo strogo kaznovan.

s Stevilo 200 so doslej znane salezijske »Knjižice«, ki nam v zadnji brošuri prinašajo zanimiv pregled naročnikov iz posameznih župnij. Trenutno izhajajo »Knjižice« skupno v dveh številkih na mesec. Berimo in širimo »Knjižice«! Majnika izide lepa knjižica o Mariji.

s Omejitev uporabe domačih mlinov in mlinov za debelo moko. Oslej morajo kmetie dati žito v mletve na podlagi mlevske izkaznice v mlin, ki ima obrtno dovoljenje in melje proti denarni odškodnini. Za prestopke te odredbe je določil kamniški okr. komisar naistozhjo kazni.

s V gozd sta šla podirati staro hojo kmet Franc Weikenhofer in njegova žena, neke s Štajerskega. Padajoče drevo je kmeta podrlo in ga na mestu ubilo.

s Jeseniški delavci v Celovcu. Ono nedeljo je bila skupina jeseniških delavcev na enodnevni izlet v Celovcu. Tam so priredili svoji družabni večer s pesmijo, plesi in drugimi nastopi. Igral je njihov lastni orkester. Posebno občudovana je bila gorenjska narodna noša. Nastopili so tudi jeseniški telovadci.

s Praznovanje prve obletnice Hrvatske države. V dne 9. do 12. aprila so po vsej Hrvatski praznovali obletnico obstoja države z najrazličnejšimi prireditvami in otvoritvami, od katerih naj omenimo le otvoritev podaljška cestne železnice na Dubravko, otvoritev delavskih domov in otvoritev zakladne bolnišnice na Rebru.

s Čez 12 tisoč mark so nabrali v Litiji na dan nemške vojske za zimsko pomoč.

s Izvajanje bogoslužja po vsem hrvatskem ozemlju dovoljuje hrvaški samostojni pravoslavni cerkvi najnovejši zakonski ukrep.

s Solsko leto je letos podaljšala hrvatska vlada in sicer do 15. julija.

s Oljuno olje za pivo. V graškem listu čitamo, da se je gauleiter spomnil svojih rojakov na Kreti in lim kljub težkočam, preskrbel veliko pošiljko štajerskega piva. Voljaki so bili darivce iz domovine izredno veseli. V znak hvale

NAŠI VELIKI MOŽJE

Matija Majar Ziljski

Naši kulturni zgodovinarji imenujejo Matija Majarja Ziljskega med najodličnejšimi predhodniki na Koroškem in »glavo obnovljenega ilirskega gibanja na Slovenskem.« zlasti v obmejnih pokrajinah Koroške in Štajerske dežele.

Rodil se je v Goricah v Ziljski dolini — zato so mu književni zgodovinarji nadel pri-devek Ziljski — l. 1809. Šole je večinoma obiskoval v Celovcu, kjer je dovršil višjo ljudsko šolo ali normalko, gimnazijo in licej, ki pa ga je končal v Gradcu. Nato je vstopil v Celovcu v bogoslovje in postal leta 1836, mašnik. Kot kaplan oziroma župnik je služboval v samem Celovcu, v Žabnicah, tudi na Svetih Višarjah in drugod. Leta 1883, pa je odšel v Prago in tam umrl 1892.

Majar je deloval kot duhovnik, jezikoslovec, narodopisec in prosvetni delavec na Koroškem. V njegovem obširnem in plodonosnem delu so mu bili učitelji Gutsman in Jarnik. Ahacelj in veliki Slomšek, vsi ti predvsem v delu za domačo koroško deželo in v slovenski književno kulturni smeri. Vraz in Miklošič pa sta mu kazala poti v ves slovanski svet in še naprej.

Že zgodaj se je Majar izkazal za dobrega prevajalca, ko je za Slomška in njegovo knjižico poslovenil več povesti Kristofa Schmidta iz nemščine. Veliko večino Majarjevega dela pa zavzema njegovo narodopisno in narodno prosvetno delo. Na pobudo Urbana Jarnika je po vsem Koroškem, zlasti pa po rojstni dolini Ziljski, nabiral narodno blago: narodne pesmi, pripovedke in pregovore. Nabrane narodne pesmi je poslal Stanku Vrazu za drugi zvezek Narodnih pesmi ilirskih, ki jih je nameraval Vraz še izdati. S posebno vneto pa se je duhovnik Majar lotil zbiranja starih slovenskih nabožnih pesmi po Koroškem in Štajerskem ter tudi po zahodnem delu slovenskega ozemlja. Te pesmi je sam objavil v Vrazovem listu Kolo v Zagrebu leta 1847. Mnogim je dodal tudi stari ljudski napev, kakor ga je bil slišal iz ust našega preprostega ljudstva.

Z veliko marljivostjo je pisal članke in se-stavke o narodnih pesmih in narodnem blagu tako v slovenskem kakor tudi v nemškem je-

ležnosti so poslali domov 2000 kg najboljšega olivnega olja.

s Valjevska občina v Srbiji je v zadnjem času večkrat delila razna živila. Med drugim je dala 10 kg kuruze na osebo po ceni 7.50 din za kilogram.

s Dom za onemogle so nedavno otvorili na Jesenicah. Poslopje obsega 64 prostorov, od teh 7 sob po 1 posteljo, 11 po 2 postelji, 2 po 3 in 4 sobe po 4 postelje. V domu je prostora za 50 onemoglih.

s Veliko šolsko poslopje za trgovsko aka-demijo bodo zgradili v Banjaluki. Poslopje bo veljalo 8 milijonov kun.

s Vse otroke po vsem Sp. Štajerskem morajo cepiti proti davici, je odredila zdravstvena oblast v Mariboru.

s Pristojbine za pisemske pošiljke v Nem-čijo so sledeče: a) Pisma: do 20 gramov 1 lira, preko 20 gramov za vsakih 20 gramov do največje teže 1000 gramov po 0.60 lire. — b) Dopisnice: navadne 0.50 lir, z odgovorom 1. lira. Te pristojbine stopijo v veljavo takoj in veljajo v prometu z Nemčijo, češkoslovaškim protektoratom in z Generalnim gubernijem okupiranih poljskih teritorijev.

s Ženska krajevna skupina v Ormožu je uvedla šivalnico, kjer se žene in dekleta dnevno shajajo in se posvetujejo, kaj se da napraviti iz starega blaga. Obenem se vadijo v nemškem petju.

s V srbski Šumadiji so te dni dobili 2500 litrov petroleja. Vsaka hiša ga je prejela po en liter, in sicer v zameno za pšenico, kuruze, fižol in krompir. Liter petroleja računajo 22, pšenico 6, kuruze 4.50, fižol 6 in krompir 3 din za kilogram.

ziku in jih objavljali po najrazličnejših listih in knjigah. Tako je poleg sodelovanja Majarjevega v Vrazovem »Kolu« omeniti še njegove prispevke v Bleiweisovih »Novicah«, v Cigale-tovi »Sloveniji«, v Janežičevi »Slovenski bčeli«, in še drugod. Tudi v Stomškovih »Drobtincah« ga najdemo s pomembnim člankom o sloven-skem slovstvu, o jeziku, po mnogih listih je na-pisal tudi mnogo sestavkov o naših pesnikih in pisateljih, zlasti dostikrat ga najdemo podpi-sanega pod posmrtnicami temu ali onemu veli-kemu možu.

Pa ne samo s pisano, tudi z govorno besedo je deloval Majar za prebuienje našega ljudstva. O tem njegovem delu bomo zani-mivo poročilo nekega njegovega učenca. Takole piše o Ziljskem: »Majar je bil središčni in ognji-šče za celovske Slovence. On je povabljal dijak-e na petje, je učil slovenskih pesmi in je tudi prav po slovenako pogostoval. Res moram pri-znati, kako čudno se nam je dozdevalo po iskrenih besedah ovega narodnjaka spoznavati nov svet, katerega do sih dob nismo poznali. A iz-početka je imel g. Majar veliko sitnosti z na-mi...«

Kot Slomšku je bila osnova vsega dela tu-di Matiju Majarju vera in narod, za narod je delal; kar je bilo narodnega, je bilo zanj temelj vsega. Tako je tudi za umetno pesem zahteval, naj ji bo vzor ljudska pesem. Da bi čim bolj razširil slavo našega naroda, je pisal in pre-daval o niem in njegovih delih, hodil na zho-rovanja in proslave ne samo po Slovenskem, marveč tudi po mnogih drugih mestih. Bil je tudi v osebnih in pismenih stikih z odličnimi kulturnimi delavci drugih narodov in jih se-znanjal z deli in pridobitvami našega naroda. Tako je bil med drugim v pismenih zvezah z veliko pisateljico Boženo Němcovo in ji pošiljal slovensko narodno blago, članke o naših narod-nih nošah, o lepem ziljskem žegnanju itd. V le-tih 1873. do 1875. je sam izdal list Slavjan in vanj največ sam pisal članke, objavljali pe-smi in drugo narodno blago. Napisal je tudi Slovnico rusko za Slovence leta 1867. Ob po-membni tisočletnici proslave sv. bratov Cirila in Metoda — ob obletnici Metodove smrti le-ta 1885 — je izdal knjižo Ciril in Metod, slovska apostola.

Prav izredne važnosti pa je Majarjevo je-zikovno delo. V niem je sicer napravil marsi-kaj, s čimer se njegovi sodobniki niso strinjali, a mnogo je bilo tudi koristnega. Bil je namreč navdušen pristaš obnovljenega slovenskega ilir-stva. Kot tak je leta 1848. izdal znamenito knji-žico: »Pravila, kako izobraževati ilir-sko narečje i u obće slavenski jezik.« Bil je namreč pristaš mnenja, da je treba usta-viti samo štiri slovanske knjižne jezike in knji-ževnosti: češkega, polskega, ruskega in ilir-skega kot skupnega jezika Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ker pa bi preprosto ljudstvo tega mešane jezika ne razumelo, naj bi se za ljudstvo še na-dalje pisale v knjižni slovenščini. To je bila seveda velika zmeta romantikov in dasi je ne-kaj pristašev imela med Slovenci, vendarle je te Majarjeve nazore večina takratnih kulturnih delavcev zavrgla, že prej jih je zavrgel tudi ve-liki Prešeren. Vendarle pa je imel boi, ki se je razvel ob teh Majarjevih Pravilih, prav za naš jezik velike koristi: naš knjižni jezik se je ta-krat po njegovi zaslugi razčistil in se iz ozkega kranjskega okvira razširil na vse slovensko ozemlje: ustanovil se je veslovenski knjižni jezik, kakor ga pišemo in govorimo še danes.

Dolga je vrsta Majarjevih učencev: Jane-žič, Einspieler, Raič, Trstenjak, Caf, Razlag, Toman, Svetec, Urbančičeva, Ravnikar, Požen-čan in drugi so med njimi.

Kdor rad bere »Domoljuba«, ima najcenejše razvedrilo!

DIMNIKAR

C. Invernizio:

ZA NAŠE MLAJŠE

(Dalje.)

»Stoj poleg svojega ubogega pohabljenega strica,« je dejal ta in se zarežal, da je pokazal svoje redke in pokvarjene zobe; »videl boš, da ti bo s tistim bedastim in plahim obrazom uspelo ga niti srca ter prodati mnogo pesmic in napovedi sroč. Toda to ni edini namen naše poti.«

»Odrinimo,« je dejal velikan, prodajalec obli-
šev; »ne preostaja nam preveč časa.«

Na dvorišču jih je čakal voz, pokrit z obrabljenim streho, napeto na ukrivljeno vrbovino; nekaj slame je bilo na njem. V slami pa je bila kosara z živcem in zaprta skrinjica.

V voz je bil vprežen mršav, oskuben konj, ki je, kakor kazalo, komaj stal na nogah.

Mati Čebula, Kruljec in Plezaček so zavzeli mesto na slami v vozu; velikan je sedel na skrinjico, ki je bila spredaj in prijel za vajeti.

Ropotaže so se odpeljali z dvorišča.

Ceste so bile še zapuščene; bilo je blatno in temno. Zdelo se je, da je ves Turin še spal.

Plezačkova glava je bila polna sanjarij. Kam odhajajo?

Voz je odkakavaje brzel po tlaku. Od časa do časa je luč te ali one svetilke osvetlila obraz starke in pohabljenca, na kar je dimnikarčka spet zagrnila tema.

Vsi so molčali, dokler niso prestopili meje mesta. Morda so se v mestu bali, da bi se srečali s kakšnim stražnikom ali pa so bili v strahu, da bi jih kdo utegnil zadržati. Zdjaj pa so hiše postajale še redkeje in nižje; ni bilo več ne pločnikov ne robnikov, marveč zgolj pusta in tiha pokrajina ter mehka tla, pokrita z lužami, nastalimi od dežja, ki je padal prejšnje dni.

Pohabljenec se je sklonil k dečku in mu dejal:

»Poslušaj me dobro, deček: zdaj si postal dekletce in sicer nemo dekletce. Ničesar drugega ti ni treba storiti kakor da boš stal poleg mene, iztegoval roko proti ljudem, ki bodo stopali mimo, ne da bi spregovorili le besedico; a gledati moraš vsakega s prosečimi očmi. Si razumel?«

»Sem.«

»To je prva vloga, ki jo boš igral na trgu tiste vasi, kamor smo namenjeni in kjer bomo prebili dopoldan. Ob desetih bo semenj končan. Medtem ko bosta mati Čebula in moj brat prodajala dalje, bova jaz in ti obiskala pristave naokoli, kjer bova prosila vbogajme; vsi me že poznajo in nihče mi ne odreče. Bolj nego kjer koli pa se bova zaustavila pri mali rdeči vili, ki je nastanjena tudi pozimi, in ko bova že blizu nje, ti bom povedal ostalo. Ampak gorje ti, če ti uide le ena beseda!«

»Bodite mirni. Nem bom kakor riba.«

Dečkov glas je bil odločen, a srce mu je na vsa moč utripalo.

Kako bi paš mogel dobiti dostop do vile ter opozoriti gospodarico na strašno usodo, ki bi jo mogla zadeti ponoči?

»Sveta Mati božja,« si je govoril v duši Plezaček, »pomagaj mi ti, ki vse moreš!«

Kruljec se ni več menil zanj; začel se je v svojem narečju tiho pogovarjati s staro.

Voz se je pomikal dalje, a dimnikarčka so medtem navdajale z grozo strahotne prikazni.

Škripanje koles in konjsko topotanje ga je še bolj razburjalo. Kar naprej je prosil Marijo, naj bi mu poslala kakšno dobro navdihnjenje.

XL

Nebo se je jelo jasiti in polagoma je cesta, po kateri je tekla voz, postala svetla. Kako mrarčen, zvodenel, strahopeten obraz je imel Kruljec! In tudi starka z rdečo rulo na glavi in z odpetim jopičem, skozi katerega se ji je videla strajca iz debelega plata, zamazana in raztrgana, je bila kakor strašilo.

Od velikana dimnikarček ni videl ničesar drugega kakor široka pleča in glavo z ostrimi, gostimi lasmi, ki so mu uhajali izpod križaste angleške čepice.

Kadil je pipo, švrkal po konju in ni govoril; toda vsak hip mu je ušla iz ust kakšna kletev.

Oh, ko bi videla mati svojega Plezačka v takšni družini!

Spomnila na mater in na Grilko so zastirali dečku oči. Toda hitro si je skrivaj obrisal solze. Moral se je kazati pogumnega, sicer bi bil izgubljen za vedno!

Dan je bil veder. Vijugasta cesta, ki se je vzpenjala proti nekemu griču, je bila strma in naporna za mršavo kljuse, kateremu so se ob vsakem koraku zašibila kolena in se je zdelo, da bo zdaj pa zdaj padlo.

»Kaj ko bi stopili z voza, da si pretegnemo noge in bo voz lažji,« je nasvetovala mati Čebula.

Ustavili so razrahljani voz, nakar so se starke, Plezaček in Kruljec napotili peš po cesti.

Do vasi je bilo komaj še kilometer. Zdjaj so se potniki vsak hip srečavali s kmeti ali kmetičami, katere so zlikovci ponižno pozdravljali z besedami:

»Greste na semenj, je-li? Danes bo dober dan.

Dan je lep...«

»Čas bi že bil,« so odgovarjali nekateri, »saj smo imeli toliko dežja!«

Končno so dospeli. Slepeči sončni žarki so lili potoke luči vsepovsod, ko je Plezaček zagledal zvonik, ki se je dvigal iznad streh vasice. Kmalu zatem se je znašel na majhnem trgu, ki je bil natrpan z vsakovrstnimi stojnicami: s prodajalci čevljev, suknenege blaga, drobnarije, draguljev, s kosarami perutnine, jaje, s kupi starih ključavnic in z blagom vsake vrste.

In venomer se je slišalo kričanje moških in žensk, ki so hodili mimo stojnic; oglušujoče vpitje prodajalcev je prevladovalo vse drugo.

Velikan je odpeljal voz na dvorišče, ki je bilo še natrpano z različnimi vozovi in vozčki, in nato odšel v neki kot semjišča. Tu je postavil dve kozli, na kateri je položil desko, po kateri je razložil svoje obilje in tekočino za odstranjevanje madežev.

Začel je na vsa moč hvaliti svoje stvari ter vabiti lahkovrneže, ki so se hitro zbrali okoli njega.

Starke je nedaleč od njega položila na tla svojo skrinjico in vabila dekleta, naj kupujejo trakove, vezalke, gumbje in vrvice, češ da boljših in cenejših ne bi dobili niti v Turinu.

»Prvo vrsto blaga,« je kričala, »prodajam ga za griljaj kruha.«

Kruljec pa je vlek na dan svoje pesmice in lističe z napovedjo sreče in govoril, skrivaje se za Plezačkom:

»Lepa dekleta in dobri fantje, žene, deklice, družinske matere, ne odrekajte beliču ubogemu šepavcu, ki mora vzdrževati svojo nemo nečakinjo. Grilina, nečakinja moja, ponudi tem dobrim gospodom lističe s srečo ali pa ljubezenske stihove. Cujte, dobri ljudje, usmilit se naju.«

In Plezaček je z nedopovedljivo ljubkostjo molil lističe in na novce ni bilo treba dolgo čakati. Nekatero žensko so gledale s pomilovanjem dekličev obrazek in govorile:

»Škodla Tako lepa, pa mutasta!«

In druge so pristavljale:

»Kruljavec je zelo dober fant in zaslužni usmiljenje.«

Novci so deževali v klobuk, ki ga je ta s prosečim obrazom molil predse.

Oh, ko bi bili vedeli!

Trg se je začel izpraznjevati. Prodajalci so pospravljali svoje blago, da bi šli h kosilu.

Tam, kjer so zlikovci spravili svoj voz, je bila tudi gostilna, ki pa je bila danes natrpana s ljudmi. Velikan in starke sta se odpravila tjaka! prodajati svoje blago, medtem ko sta Kruljavec in Plezaček pohajala okoli pristav.

»Boš videl,« je govoril mladi človek, ki se mu je razvezal jezik od zadovoljstva zaradi krasnega izkupička, »boš videl, da bomo zbrali krasno vsotico. In zato boš imel dobro kosilo. Ali čutiš, da si lačen?«

Plezaček je odkimal, češ, da ni.

Kruljavec ga je potepal po ramenu.

»Izborno! Dobro igraš svojo vlogo! Samo naj dalj tako, pa se boš v enem tednu lahko vrnil z lepim prihrankom na svoj dom.«

Dimnikarček je mislil, da bi tisti prihranek mogel biti oškropljen od krvi, da bi utegnil veljati življenje dveh dobrih bitij in groza ga je navdajala.

»Prinesti materi denar, ki bi si ga na ta način prislužil?« je govoril sam pri sebi. »Rajši bi umrl!«

A ker je Kruljavec upiral pogled vanj, se je dečko nasmešnil in plosnil z rokami, kakor da bi bil zadovoljen.

Pri vsaki kmetiji, kjer sta se zaustavila, je Kruljavec dobil bodisi kakšen novce, velik kos kruha ali pa kozarec vina.

Tisti, ki so ga že poznali, so ga vpraševali:

»No, kje si pa vzel to ubogo, slabotno dekletce?«

»Moja nečakinja je,« je odgovarjal Kruljavec z medenim glasom in globokim vzdihom; »bčerka neke moje sestre, ki je pred dvema mesecema umrla. Ubožica ima očeta v Ameriki in umela bi od gladi, da je nisem vzel s seboj.«

»Dobro človek ste!« so pristavljali ljudje. »Bog vam bo poplačal in vam prišel na pomoč.«

In mnogi so podvojili kose kruha in mesta enega solda so mu dajali po dva.

A toliko da se je oddaljil od kmetij, se je Kruljavec kakor blazen smejal lahkovernosti ljudi, in izrekal na njihove naslove tako divje izraze, da je Plezačka navdajala groza. Metal je kruh v jareke in goščave ter kričal:

»Morali bi mi biti dati kokoši, ti skopuhite!

Če je bilo vino dobro, ga je pil, če pa je bil mošt, je govoril pontžno tistemu, ki mu ga je nudil:

»Hvala vam. Nikoli ne pijem na tešče. Grilina, boš te ti?«

Plezaček je odkimal, češ da ne, in Kruljavec je nadaljeval:

»Tudi ona, ubožica, je vajena piti samo vodo.«

In komaj sta se oddaljila, že je preklinjal in rotil:

»Stiskači! Ni jih sram ponujati mi mošt! Ko bom drugi hodil tod mimo, jim bom nametal strupa v vodnjak. Tako se bodo skopuhli naučili dajati mi dobrega vina.«

Ali pa je grozil, da jim bo zažgal senik.

Plezaček je poslušal in drgetal po vsem telesu. Kako grdo dušo je moral imeti ta človek, ki se je rotil zoper dobre ljudi, ki so mu izkazovali usmiljenje!

Ko bi mu mogel vsaj uiti!

Plezaček je postajal truden, zato mu je Kruljavec pokazal strmo, kamnito stezico in rekel:

»Vidiš oni rdeči stolpič tam gori? Tjaka! morava. Toda prej sediva za trenutke. Moram ti dati še druga navodila.«

Zraven cestnega jarka je bila nekakšna vzpetina, ki je bila videti kakor sedež. Cesta je bila ob tisti uri prazna.

Bila sta na meji neke hiše, od katere ni bilo opaziti drugega kako streha z visokimi kadečimi se dimniki.

Nekaj siromašnih hiš je stalo posamič tu in tam.

»Vidiš tam gori ono kopico brnjana, plezač! in rdeči stolpič?« je vprašal Kruljavec. »Ko boš prišel tjaka! boš videl, da je to obzidje, ki po tej strani obdaja majhno vilo, v katero nam boš drevi pomagal. Zagotavljam ti, da ne bomo prišli iz nje s raznimi rokami.«

Plezaček se je hitnil silno iznenadenega, ozrl se je naokoli in zamrmral:

»Ali smem govoriti?«

(Nadaljevanje prihodnjega)

Cvet Sredozemskega morja

Zemljevid Malte in njenega otočja.

O Malti se zadnje čase mnogo piše in govori, ker jo italijanski in nemški letalci večkrat in hudo bombardirajo.

Malteško pristanišče je bilo naseljeno že v predzgodovinski dobi. Upoštevali so ga že stari Feničani, potem so zavladali na Malti Grki in Kartažani. Rimljani so osvojili Malto l. 218.

V drugi polovici V. stoletja so pridržali na Malto Vandali, za njimi Vzhodni Gotje. Bizantinski vojskovodja Belizar je osvojil Malto leta 534. V X. stoletju so zavladali Malti Arabci, l. 1090 so jo osvojili Normani, l. 1530 je prišla v oblast malteških vitezov. Ko je Napoleon Bonaparte pripravljal svoj vojni pohod v Egipt, je osvojil Malto l. 1798, toda samo za dve leti, zakaj leta 1800 so se Malte polastili Angleži. Dokončno jim je pripadla l. 1914 in od tedaj je

Malta oporišče angleške mornarice v Sredozemlju.

Otok Malta leži na jugu Sicilije, od katere je oddaljena borih 90 km, od afriške obale pa 325 km. S svojo najvišjo točko leži Malta samo 260 m nad morjem. K Malti spadajo še sledeči otoki: Gozzo, Comino, Cominetto, Salomone in Filfolo; poleg teh še nekaj drobcev, ki štrlijo iz morja. Celokupno otočje ima komaj 320 kvadratnih kilometrov površine, sama Malta meri 246 kv. km; dolga je 25, široka pa 17 km.

Otočje stoji na podmorskem grebenu, ki veže afriško nabrežje s Sicilijo. Svet je pust, zato so že malteški vitezi pred stoletji izdali zakon, da mora vsaka ladja, ki pristane ob malteški obali, pripeljati s seboj nekaj kuhičnih metrov zemlje, ki bo ostala tam. Podnebuje je sredozemsko, prav tako rastlinstvo.

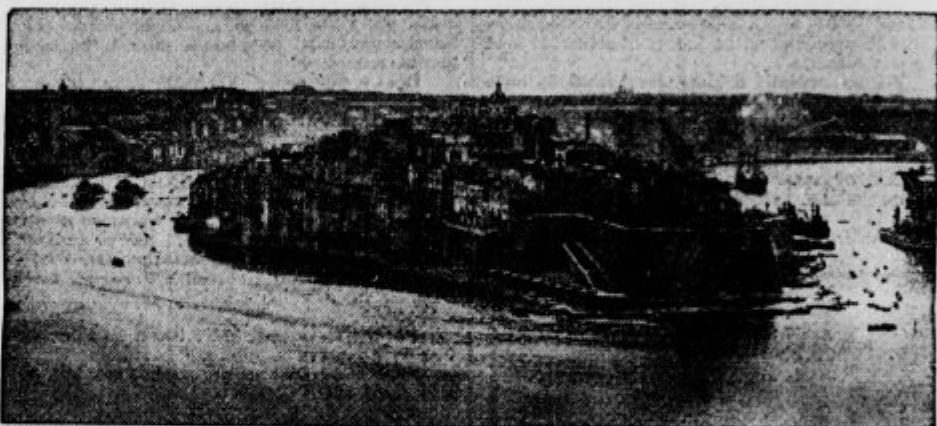
Notranjost največjega malteškega otoka je kraška visoka planota, revna na vodi in sestavljena iz kamenja tako zvane staroterziarne dobe. Na umetno pripravljenih terasah raste žito in v aprilu dozori krompir in najrazličnejše vrste zelenjadi. Prebivalstvu prinaša lepe

dohodke tudi živinoreja, zlasti reja koz in ovč, pa tudi ribolov, mala industrija čipk in lončarstvo.

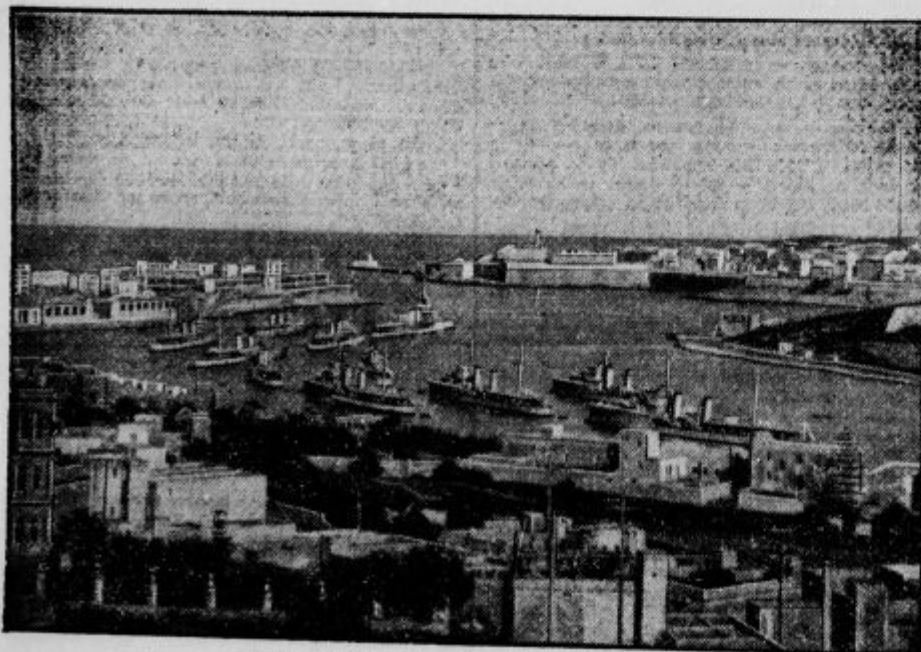
Prebivalci Malte so po veliki večini katoličani italijanskega rodu. Uradni jezik na otoku je angleški, učni jezik na javnih ljudskih šolah je malteška italijanščina.

Glavno mesto na Malti je La Valette. Drugi večji kraji so: Floriana, Senglea, Vittoria, Cospicua, Sliema. Stara prestolnica je bila Città Vecchia. Danes živi tam komaj 500 ljudi. Tu je bil svoj čas sedež rimskega konzula. Pravi, da je na tem otoku sv. Pavel osnoval stolno cerkev. V njeni bližini ti kažejo katacombe in grob sv. Agate. Na Colline di Bigemma so grobovi iz feničanske dobe.

Zemljepisni položaj je napravil Malto za izredno važno strateško postojanko, tako pomorsko kakor zrakoplovno. Ker leži Malta ob največji ožini, ki deli vzhodno Sredozemsko morje od zapadnega, je bila že od nekdaj važno zaklonišče za ladje. Nekateri gredo tako daleč, da izvajajo njeno ime od židovske besede »malet«, kar pomeni zaklonišče, drugi spet

Utrjeno malteško glavno mesto La Valette.

Pogled na glavno pristanišče otoka Malte.

menijo, da prihaja ta naziv od grške besede »melita«, to je čebela. Malta je namreč slovela zaradi velikih množin medu.

Burna zgodovina Malte je ohranila svoje sledove v napisih, spomenikih, kulturah, utrdbah, običajih in nošah na otoku. Zaradi tega imenujemo Malto še danes »Cvet Sredozemskega morja«.

Malta je urejen otok. Ima marljivo prebivalstvo, ki šteje okoli 300.000 duš ali 775 ljudi na kvadratni kilometer. To je ljudska mešanica s primesmi arabskega in židovskega življa.

V upravi prevladuje angleščina, domačini govorijo malteško narečje, pa tudi italijanščino. Med italijanskim prebivalstvom je v zadnjih letih ponovno vzplamtel gibanje za priključitev k Italiji. Sedanja svetovna vojna bo končnoveljavno rešila tudi to vprašanje.

Naj dodamo še par zanimivosti:

Znana je malteška mrzlca, več dni traja joča nalezljiva bolezen, razširjena v južni Evropi, v Afriki, Aziji in Ameriki. Ta mrzlca je običajna posledica zaužitega surovega kozjega mleka, v katerem so se razpasli mrzlični bacili.

Oboževalcem pasjega rodu ni neznan malteški pes: mali, naročji psiček bele barve. Koža je pokrita z dolgo svileni dlako, ušesi sta srednje velikosti in viseči. Malteškega psa so poznali že stari Rimljani.

Zdravnikom najbrž ne bo neznana malteška goba, to je rdečevijoličasti sok rastline, ki ji je latinsko ime *cynomorium coccineum*. V prejšnjih časih so uporabljali sok te rastline za pomirjenje krvi.

ZA FANTE OD FARE

IZ DNEVNIKA SPORTNIKA TOMAŽA

IV.

V našem društvu je imel glavno besedo Pino. Bil je nemiren duh, poln moči in načrtov, močno umetniško navdahnjen, v malih stvarih širokogruden, v velikih pa strog. Hudo radi smo ga imeli. Bil je tovariški voditelj, čigar beseda je včasih več zalegla od nasvetov vseh profesorjev skupaj. Na družbo ni vplival le s svojim močnejšim duhom, pač pa s skalnato vero v dobro in s svojo priklupno šaljivostjo. Znal je kratkomalesno pisati, pisal je pesmi in razprave, igral violino, risal in slikal, izdeloval načrte za obleke, sestavljal simbolične vaje, telovadil na orodju, prednjačil v lahki atletiki in bil priljubljen tovariš vsem od otrok do zrelih mož. Fantom, ki so se premalo umivali, je lahko naravnost povedal, da so umazani, prijatelje žlahtne kapljice Slovenskih gorice je krotil v pijači, trpečim zaljubljenem je govoril o pametnejših stvarih. Tudi pri takih očetovskih prizadevanjih je imel več uspeha od poklicnih vzgojiteljev.

V naše telovadne večere je zanesel Pino novega duha. Učil nas je vaj, ki so bile bolj podobne umetnosti kot pa telesni vzgoji. V tistih časih je nastala na Slovenskem nova vrsta ljudske umetnosti, tako imenovane »simbolične vaje«. Naj omenim samo nekatere: Za materjo (po pesmi »Kaj pa delaš Anzeljček«), Gor čez izaro, Mladci, Mornarji, Molitev. Po naravi je bil Pino poln veselja do življenja, delaven, bori in globoko veren. Takšna so bila tudi gesla, ki jih je dal nekoč telovadnim sestavam za fante: Mi smo mladci v jutru (veseli gibi). — Mi smo delavci na polju (pospeševanje dela). — Mi smo borci z močjo (borbene vaje). — Mi se klanjamo Najvišjemu (mirne kretnje, podobne molitvi).

Mlad fant naj bo veder in podjeten, delaven in bori, ponosen in srčen, otroško ponižen pa samo pred Bogom. Tako nam je govoril Pino.

Ko se je približal konec naših dijaških let, smo se hoteli posloviti od dragih Mariborčanov s prireditvijo, ki naj bi bila lepša od vseh dotlejanih. Naziv akademije nam je bil premalo, pa smo rekli, da bomo priredili »umetniški večer«. Visok naslov, toda kdo bi zameril mladi družini, ki je verovala v svoje poslanstvo?

Na tistem večeru je prišla do veljave lepa beseda, glasba, petje, simbolične vaje in telovadba na orodju. Takrat je nastopil Pino (ki je zdaj je priznan evropski umetnik) prvič z umetnim plesom. S svojo sestro Mimico je nastudiral »Pomladno«, plesno pesnitev, polno veselja do mladega življenja. Večer pred nastopom smo posekali na Kalvariji košato vejo, Pino pa jo je okrasil z drobnimi papirčki, da je bila podobna cvetoči breskvi. Drugi večer sta plesala na odru krog »cvetočega drevesa« in žela velikanski uspeh. To je bil dejanski začetek tistih mednarodnih uspehov, katere je dosegel Pino v poznejših letih v velikih operah Pariza, Monakovega, Beograda, Prage, Berlina, Zagreba in Ljubljane.

O našem »umetniškem večeru« moram povedati še nekaj. Ivan iz Pilštajna bi moral začeti s prvo točko, predgovorom. Določeno je bilo, da bi moral z obema rokama razgrniti zaveso, stopiti zanosno na oder in govoriti. Tako se je tudi zgodilo; Ivan se je pojavil pred zaveso, zaklical »Ljube božje«, stopil pa je tako zanosno, da je v naslednjem trenutku zdrknil in šepetalnico. Gledalci so napeto čakali nadaljevanja tega nenavadnega nastopa, revež Ivan pa je zardeval in se znojil tam spodaj v omarici pod odrom. O, kolikokrat smo ga pozneje držali zaradi njegovega izvirnega predgovora!

V tistih časih smo se že tako uveljavili, da so nas vabili tudi v Ljubljano na slavnostne akademije v veliki dvorani hotela Union. Nekoč je potoval z nami tudi Ivan, o katerem je bilo znano, da je imel tako majhno sobico, da je moral stopiti na hodnik, če je dobil obisk. Potoval je brez voznega listka. Sprevidniku se je spretno umikal, ko pa je prišel revizor, smo bili v hudih škripcih. Pri pregledu je bil na vrsti ravno grešnik Ivan, rešila ga je pa gola sreča. Vlak je smuknil skozi predor, nastala je

RADO MURNIK

Matajev Matija

VESELA NOVELA

»Oha! se jo jeli kričati in vrel z vseh koncev in krajev skupaj, ko so zagledali Mataja. »Gardeva ova gre in dva klobuka ima na glavi! — Le hitro z nami pod lipo, da se boš zagovarjal za svoje grehe!«

»Zakaj ne,« se je odzval telebanovski Odisej dobrodušno. »Moja vest mi ne očita prav nič slabega!«

»Z Bogom, Mica!« se je smehljaj bočal. »Pa hvala za malico! Le srečno — premišluj!«

Gnali so ga z velikim hrupom in vriščem pod drevo na zatočno klop. Ko so pribromatali tudi najstarejši zapekarji, je Mica Kobacajka, še vedno v kočmajki, toda že v copatah, tiho in slovesno zlezla na klop zraven obtoženca, ei obilnila tanke ustne in pričela obravnavo.

»Matajev Matija, kod si se potikal od četrtka do sobote, do danes?« je vprašala svestno.

»V Ljubljani sem bil,« je odgovoril Mataj, malo poparjen, ko je opazil preteče poglede in žugajoče pesti zbrane množice.

»Človek božji, kaj si pa vendar mislil, da si storil kaj takega?« se je otrsela nanj. »Zakaj nisi nikogar nič vprašal, zakaj si delal kar po svoji neumni pameti? Ali nisi vedel, da dozdaj ni bilo še nobenega Telebanovca tam?«

»O, pač!« je ugovarjal Mataj. »Moja sestra Spela!«

Mica Kobacajka je osupnila, toda le za trenutek.

»Spela ne šteje nič, Spela se je pogospodila, ne poznamo je več, Spela ni več naša, kajne, prijatelji in prijateljice?«

»Tako je!« so pritrjevali poslušalci.

»Matija, Matija!« ga je karala Mica. »Grdo je, da si se odtihotali tako potuhneli! Tiščal si v ris, potem pa v veliko mesto med izkušnje. Velika je bila nevarnost, da se tam izpridiš in potem pohujšaš tudi nas in naše nedolžne otroke! Zda se pa zagovarjaš in povej odkritosrečno, kaj si uganjal v Ljubljani!«

»No, le počakajte, vse vam povem po pravici,«

tema, Ivan pa je hitro menjal sedež. Tako se je gladko izmuznil strogemu revizorju. Kdo bi mu zameril? Akademije v Ljubljani so bile tako mikavne, da smo si pritrjevali od ust, samo da bi bilo kaj denarja za potovanje v Ljubljano. Tam smo videli postavne šenpetrčane, ki so samozavestno nastopali z vzornimi vajami, zanimalo so nas nove točke, prav posebno pa orodna vrsta, v kateri so bili sami slavni telovadci. Prva leta smo smeli te prireditve samo gledati, pozneje pa nas je doletela čast, da smo tudi nastopali na odru. Pino je pripeljal vrsto deklet in fantov, ki so pokazali njegove lepe vaje, mene pa so vzeli med telovadce orodne vrste. Čeprav smo se po akademiji vso noč vozili in se vračali v šolo brez nalog (še danes se mi čisto sanja o mukah, ki jih preživa dijak brez domačih nalog), vendar bodo ostali tisti večeri v Unionu v spominu kot dogodki nepopisnega navdušenja in zmagovalstva.

Je dejal Mataj in odložil dežnik pa košaro na klop. »Tiho, otroci!« je Mica posvarila nemirno mladino. »Poslušajmo Matija!«

»V Ljubljani je vse polno žudežev!« je začel Mataj in sukal svojo palico v roki »In čudni ljudje so Ljubljančani. Ne bodite zato sitni, še vam povem kaj takega, kar se vam skoraj ne bo zdelo verjetno! — Komaj sem prišel v mesto, precej sem videl rdeče in rumeno pisan voz, kj leti brez konj ali volov ali druge priprave kar sam po cesti.«

»Kaj malo?« se je porogljivo zagrohotala Mica in vsi drugi za njo. »Lejte no, takoj začetkoma se je zlagal tako debelo, da se ni mogel bolj!«

»Matija, elabo si začel, slabote ga je svaril Čenčanov Janez. »Kaj boš govoril tako onegavo? Še tepen boš, primaruba, boš pa videl!«

»Prav nič se ne lažem,« je zagotavljal Mataj. »Kar sem vam povedal in kar še bom, vse je živa resnica! Videl sem tudi dosti Ljubljančanov, ki jahajo na kolesih. Gledal sem jih tako debelo, kakor zdajle vi mene! Pk — pk — pk — pk — pk — pk — pkpkpk! dela kolo in leti, da je kaj!«

»Ali ste slišali, kaj veržili?« je zagodla Mica. »Kar je preveč, je preveč! Matajev Matija kvasi tako, da bi se morali valjati od smeha, če ne bi bilo vse skupaj tako žalostno. Le nič mu ne verjemite!«

»Verjemite mi ali ne verjemite, res je pa leč! je trdil Mataj, vzdignil palico in jo zasadi v tla. »Le poslušajte! Spelin mož mi je pokazal čudno omarico in rene; z njimi se lahko pogovarja z drugim človekom, ki je v Ljubljani ali v Trstu ali celo na Dunaju. Ko mu nisem hotel verjeti tega, je porvonil, govoril v omarico, poklical prijatelja in dal tudi meni reno k ušesu. In zdaj sem slišal čisto natanko, kako sta se pogovarjala in se posvetovala, kam pojdeva v nedeljo.«

»Mendar si obseden ali kaj — ne morem ti dobrega reči — da se laže tako strašansko!« je cvilila Čenčanova Urša in iztezala suhi vrat.

»Da ga le sram ni, sram, lažnivca grdega!« so ga zmerjali razjarjeni važani.

»Saj vam ne morem zameriti, če mi ne verjamete, ljube duše!« je nadaljeval Mataj. »Jaz tudi ne bi verjel vam, če ne bi videl sam teh stvari. Kaj pa porečete k temu: sestrina kuharica odvij pipo pa priteče voda iz zidu, kakor studenec izpod skale — premakne kljuko, pa zasveti luč!«

»Vse to je pet krav za grošč!« mu je Mica živo skočila v besedo.

»Dušo bi zaaral, da je res!« se je branil obtoženec. »Kaj bi se vam lagal, ko ni treba, da bi kazal kaj narobe.«

»Ali ste ga slišali, prijatelji in prijateljice?« je povzela Mica zopet besedo. »Vse si je izmislil na celum, vse je vzel izpod pazduhe. Odkar stoji svet, se ni lagal še nihče tako debelo, kakor ta garjeva ova!«

»Dušo bi zaaral, da je res!« se je branil obtoženec. »Kaj bi se vam lagal, ko ni treba, da bi kazal kaj narobe.«

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Iz narave

DIVJI PETELIN IN RUŠEVEC

Ta in drugi mesec po više ležečih gozdovih poje svojo pesem bujni naravi divji petelin, ki je ne le največji, marveč tudi najlepši ptic naših gozdov. Njegova mlada pesem doni že kar blizu Ljubljane, že v gozdovih nad St. Vidom, pod Sv. Katarino, v litjskih hribih

in drugod, zlasti pa tam, kjer gozd bolj sameva ter tujski in turistovski promet še ne moti preveč njegove skrivnostne tišine. Divji petelin poje svojo pesem vsako jutro, še preden vzhaja sonce in ko je deviški gozd še ves pogreznjen v nočno temo. Komaj se tam na vzhodni strani nočnega neba pokaže prvi blede soj jutranje zarje, že se oglasi petelin s svojo pesmijo. Njegovo petje ni prav nič podobno petju domačega petelina. Najprej kleplje, kar se sliši, kakor bi kdo tolkel ob dve trdi leseni deščici, ali kakor bi kdo prav glasno tleskal z jezikom. Sprva počasi, nato hitreje in hitreje. Potem pa začne brusiti, to je njegovo pravo petje. Brusi nekako tako, kakor bi kdo s trdo oslo naglo potegnili po kosi. Takrat petelin široko odpre svoj kljun, iz katerega prihajajo ti brusci glasovi. Spodaj pod njim v resju se začno gibati njegove gozdne kokoši, gozd počasi oživi, sonce posije, dan se razgrne, petelin pa poje do belega dne, včasih pa še deli. Kaipada ni vedno tako, ker je petelin kaj plašen ptic ter ga vsaka malenkost zmoti in splaši.

Lovci pripovedujejo, da petelin takrat, kadar poje, nič ne sliši, češ da je tako zaljubljen v svojo pesem. Tisto je resnica, da petelin med petjem ne sliši, da bi bil pa zaradi svoje zaljubljenosti gluhi, je pa bos. Petelin je namreč tako ustvarjen, da mu kost spodnje čeljusti, ki se premika kakor kak vzvod, zapre ušesne odprtine, kadar široko zine. Zato med petjem ne sliši. Takrat lovec, ki ga zalezuje ali naskakuje, brž skoči za korak ali dva naprej, nakar mora mirno obstati, dokler spet ne zapoje.

Naskakovanje divjega petelina je najlepša lovčeva prigoda. Mnogo je lovcev, ki so slišali peti že stotine petelinov, ki pa jih niso streljali, temveč le poslušali. Na naslovni strani prinašamo sliko počitnice divjega petelina, ki jo je posnel znani slovenski lovski pisatelj, kateri je zalezoval divjega petelina zato, da ga je slišal in fotografiral. Na sliki vidite spodaj v gozdu še črno temo, medtem ko se petelin kot črna senca lepo odraža na danecem se nebesu.

Ruševci je mnogo manjši bratranec divjega petelina. Ta pri nas živi le v visokih planinah, najmanj 1500 metrov visoko. Ta bo začel peti prihodnji mesec ter bo pel do meseca rožnika. Ruševci je še bolj plašen, lepši in bojevitiji. Ko poje svoj značilni »ču — i — š«, poskakuje na snežišču ter pleše in gruli kakor golob. Pri tem pa je tako oprezen, da lovci vele, da ima na vsakem peresu oči.

Kakor rečeno, ruševci pri nas živi v visokih gorah, kjer ni več dreves in je le samo ruševje. Na severu, zlasti v Prusiji in Rusiji, pa v velikih jatah živi kar v ravninskih gozdovih in z brezami in grmičjem poraslih ste-

Naši mali

Tonka, mala Robinzonka

(Dalje.)

20. marca.

Kozica pusti, da jo vsako jutro molzem za svoj zajutrk.

Včeraj sem bila zopet zelo vesela. Našla sem zrna zelenega kofeta.

Tako sem jih spoznala, toda dokler jih nisem zgrizla med zobmi, kakor to delajo stare ženice, nisem vedela, ali naj jih jem ali ne.

Ampak ko sem jih obžgala na ognju, so tako lepo dišala in sem koj vedela, da je to res kofe — ne kava, tako so rekli v šoli. Mama pa pravi vedno kofe. Zdaj ne vem, kaj je prav. Ampak pisala bom kava, ker v šoli bolj vedo, kako je treba pisati.

Bilo je že prepozno, da bi bila šla iskat še druge, toda danes sem bila tam in sem jih natrgala in žgala in zdrobila, jutri pa bom pila mlečno kavo.

In že leto dni bom imela tudi kruh. Danes sem bila na polju in trinajsta žetev je že v klasju. Kakšna čudežna dežela, kozice bodo imele za jesti.

Tako je bilo pisano v Tonkinem dnevniku. Da, imela je tudi že svoje polje. V varnem kotu je posejala pšenico in oves, ki ga je rešila s seboj iz ladje. Blizu je tekel studenček in v njegovem močvirju je posejala riž...

Čez dobre tri mesece je bila njena setev zrela. Imela je malo slame, pa polno zrnja.

Vzela je največje klasje (kakšna žrtev!) in ga postavila v lepi posodici pred Marijin oltarček ter je molila, naj ji drugo leto da prav tako bogato žetev.

Ostalo žito pa je zopet posejala, nič ga ni porabila.

Tako se je njeno polje večalo.

Čez tri mesece je zopet žela... in zdaj že tretja žetev poganja in pokriva dobršen kos zemlje. Vsak dan hodi na svojo njivo, ki ji tako bogato rodi. Zdaj bo zopet žela meseca maja.

Presenečenje.

Iz Tonkinega dnevnika: 21. marca.

»Danes imam veliko veselega za povedati... Pravi, da je danes v Ljubljani začetek pomladi...«

Pri nas je še vedno poletje... in skoraj vedno je lepo vreme in vroče.

Davi sem šla brez Kozice na sprehod na svojo njivo, pa sem v gozdu zaslišala divji krik. Šla sem gledat bliže, pa sem videla veliko vojsko med opicami. Ostala sem zadaj, ker sem se bala, da mi

pah. Bržkone je nekda tudi v naših krajih živel v ravnini, prav tako veliki divji petelin, pa ga je človek pregnal v višave in samoto. Človek namreč s svojo civilizacijo vedno bolj izpodriva naravo. Čim bolj gosto obljudena je kaka dežela, tem manj življenja ostaja za nekda tako bujno razvijajočo se živo naravo.

katera kanonskih krogel (poglej besednjak) ne prilepi na glavo.

Nazadnje pa se je velika opica vrgla na drugo prav majhno, grbasto; davila jo je in vrgla s palme na tla.

Nato so vse opice zbežale.

Približala sem se ubogi živalci na tleh in videla, da je vsa krvava. Mislila sem, da je mrtva, toda na hrbtu se ji je krčevito držala druga, prav majhna opica, ki je zavijala oči in divje kričala.

Zvečer sem so vrnila še pred večerjo na to mesto. Mati je bila že mrtva, mala pa je nesrečna čepela na njej. Vzela sem jo in jo odnesla v hiko,

Zdelo se mi je, da je žejna, zato sem jo dala h Kozici, da jo pomolze. Ta je sprva nekoliko breala, ko sem ji pa prigovarjala, se je vdala.

Potem pa sem jo zaprla (opico) v svojo mrežo za živila, da mi ne bi ušla. Odnemla sem jo v svojo sobo in ji dala banano, da jo za kratek čas grize.

To bo moja punčka in jaz bom njena mama. Preden bom zvečer zaspala, ji bom pričela delati mrežo za ležanje.

Ime sem ji seveda tudi morala poiskati. Klicala jo bom »Buča«.

26. marca.

Preveč dela sem imela z Bučo, zato nisem mogla pisati. Ta čudna stvarca ni prav nič pridna. Vsak hip začne kričati, kakor bi jo davili. Mene in Kozice, njene dojilje, se prav nič ne boji, glavo ima kot velik požrešnež, zato ji tudi Buča pravim. Zraven se pa vleče za ušesa ali pa se skriva na svojo ramo in me vleče za lase.

Kakor poreden, divji deček je. Kozica jo ima rada kakor svojega otroka. Zato sem danes obesila njeno mrežo v hlev, zakaj snoči me je prišla tresti za nos, medtem ko sem spala.

15. marca.

Kakšno veselje! Plima je vrgla na obrežje prazen sod. Še prav dober je, nič preveč star; zame prav bogastvo.

Spravila sem se, da snamem obroče, zato sem potrebovala celo dopoldne. Končno sem se dobila oba okrogla dna. Danes popoldne sem skozi sredo vsakega kolobarja napravila luknjo, tako sem dobila dve kolesi.

Iz ostalih desk in žebeljev si bom napravila zaboj, ki ga bom postavila na kolesa. Tako bom dobila voz; vanj bom vpregla obe mladi srnice, ki sta zdaj že veliki... Paseta se in nama z Bučo ostane vse mleko njihove mame.

Buča je tudi že velika. Zna že jahati na svoji hraniteljici in je zelo zvita in smešna. Ob njej človek nima časa za dolgčas... »včasih jo pa moram kaznovati, ker rada krađe moja živila.«

(Nadaljevanje prihodnjik.)

1	2	3

V kvadratu vstavi zloge, ki jih sestaviš iz naslednjih črk: a a a a č č d d d e e e e l l r r

Besede pomenijo:

1. Slovensko mesto
2. Pokrajina
3. Pokrivalo.

STRAHOVI

1. KAKO JE ROTARJEVEGA PETRA VRAG PRASKAL

Rotarjev Peter je bil znan preklinjevalec. Povsod, kjer je hodil, ga je spremljala tudi njegova neotesana kletev, povsod je šlo z njim njegovo neotesano govorjenje.

»Mora ga vzeti vrag! Mora ga!«
To obsodbo so bolj ali manj očitno pred njim in za njim ponavljale dobre, pa tudi nekatere malo-
loverne duše o tem preklinjevalcu prve vrste.

Rotarjev Peter pa je govoril po svoje, mislil po svoje in gledal po svoje.

Tako je bilo tudi tistega dne. Komaj je dobro vstal, že je preklel vreme, ker je bilo deževno. Če bi bilo pa sončno, bi ga bil ravno tako preklel. Potem se je znošil nad konjem, ker ni hotel toliko jesti, kolikor mu je Peter napravil. Prišel je iz hleva, pa se je spet spotaknil nad domačim petelinom, sam ljubi Bog vedi, zakaj. Ključ je nad njim. Ni mogel drugače, kakor se je zagovarjal in opravičeval. Zvišal je in gledal okrog sebe in nič ni videl, da je stopil na vojnice ob domačem voru. Kaj mu je kazalo drugega, kakor da je moral spet kletiti. Moral! To je bilo njegovo prepričanje. Vse je moral.

»Peter, Peter!« ga je opominjal hišni gospodar.

- »Kaj pa je?«
- »Pa bi vendar malo prejenjal.«
- »Če pa ne morem.«
- »Poskusi!«
- »Drugi naj poskušajo! Jaz ne morem.«
- »Še žal ti bo.«

Tako je šlo njegovo rentanje naprej in naprej, od jutra do večera in še globoko v noč.

Gospodinja ga je klicala k malici. Odgovoril ji je z grobostjo, katere se je držala spet njegova spremljevalka, kletev.

- »Peter! Boš videl!«
- »Kaj bom videl?«
- »Boš že videl!«

Peter se je norčeval iz svaril in opominov. Prišel pa je tudi zanj tisti dan nepričakovane groze. Gospodar mu je naročil, naj gre namest njega po hlode. Šel je. Semo kakol! Saj bi vse povedal, pa bi potem vi govorili, da sem prezgovoren in preklepetav. Zato naj bom pa tiho!

Po hlode je torej šel Rotarjev Peter. Pot do hlobov navadno ni lepa, ne prijazna. Hlodi se ne nakladajo na razkošnem mestnem trgu, pač pa jih boš dobil po komaj dostopnih grapah, po milinah in robovih in strminah.

O, tristo Judovi! Tistega dne so imeli pa še gospode iz mesta lov tam v Jelenovi grapi. Za lov pa Peter ni vedel. Če bi bil vedel, gotovo bi ga bil najmanj trikrat na drobno in na debelo preklel. Zakaj, če bi bil Peter sam, če bi bili z njim samo njegovi tovariši, saj bi se dala njegova zgodba in nezgoda morebiti še kako skriti in potlačiti. Tako pa — kar je bilo, je bilo.

Petra je zaneslo s pota malo na stran, po opravkih, ki niso ravno najlepši. Ampak, biti morajo in opraviti se morajo.

Peter je čepel za grmom. Ko je bil ravno začel svoje opravilo, v tistem hipu — pok! — puška počni, zadaj za Petrom pa nekaj zašumi.

»Pomagajte, pomagajte! O sveta Mati božja, pomagajte!«

Peter je klical in vpil kakor sama grešna duša.

»Pomagajte! I, tako, pomagajte!«

»Kaj pa je, nol! Kaj?«

»Pomagajte! Joji Cvili, grize, praska. Kakol!«

»Kaj pa je vendar?«

»Hu... hu... sam hu... me grize in praska. Pa kakol! Av! Jav!«

Peter ni upal povedati imena, da ne bi bil hudobarja še bolj razdražil. Samo hu... hu... hu... je ven in ven ponavljal.

Zajec, ki se je ves preplašen vanj zaletel, pa je brskal, cvilil in praskal in iskal izhoda in rešitve iz zadrege, v katero je zašel. Lovskih psov se je srečno rešil; ti so divjali in lajali že kdo ve kje, že najmanj na koncu Jelenove grape, Peter pa je še vedno klical na pomoč. In še vedno od samega strahu ni mogel povedati, kaj ga grize in kdo ga praska.

Matijetov Miha je tekel na pomoč. Ko je bil že skoraj zraven, je pa stekel iz neprostovoljnega ujetništva sam kosmati divji zajec in jo odkuril v zlato svobodo. Kdo bi si bil mislil, da bo njegov beg preplašil Petra, da bo neprimerno skrivališče ohranilo in zajcu podaljšalo življenje.

»Vidiš! Zajec!« je mogel v eni sapi zavpiti Miha.

»Pa res! Saj pravim: sam hu... ga je semkaj nagnal.«

»Vidiš, to je zato, ker ti le preveč kolneš.«

»Misliš?«

»Mislim, mislim!«

»Saj ne bom več. Res ne bom več. Hu... — skoraj se mu je spet zareklo —, da ne bom nikoli več.«

»Pravi!«

»Miha!«

»Kaj pa je?«

»Samo to te prosim: Nikar nikomur tega ne pravi.«

»Nikomur ne bom.«

»Daj mi roko!«

Miha jo je podal.

»Saj veš, Miha, naše ženske. Pa še on zraven. Nikoli ne bo miru. Saj bo šlo od hiše do hiše, od ust do ust. In koliko bodo še zraven dodalil!«

»Molčal bom.«

»Ta hu... zajec, kakšen strah mi je naredil. Zakaj ga nisi!«

»Kar miren bodi in hvaležen, da je šlo vse tako naprej in da te nihče ni videl.«

Lov je bil za tisti dan končan. Ura v želodcu je kazala že skoraj na poldne. Zgovorili so se lovci, da se bodo po končanem dnevnem trudu in poslu zbrali pri Petričku. Že prejšnji dan so gospodinjini naročili, da mora biti miza dobro pripravljena.

»Če boš dobro plačali?«

»Kdaj pa še nismo!«

»O, še vselej. Dobro in pošteno!«

»Tako se govori! Mi nismo taki kakor onegava Mica Kovačeva...«

Šumelo je v kuhinji, vršalo in vršalo, kakor bi bila sama semanja nedelja. In v steklenice je teklo kakor iz škafa. Lovci bodo pač jejni...

Proti poldnevu se je začela polniti gostilniška soba.

Vsi so prihajali. Samo njega ni bilo. Od nikoder ga ni bilo. Poldeta Zaletelovega.

»Kje neki je?«

»Kdo? Polde. Kdo ve, kam se je zagledal! O, bo še povedal.«

»Počakajmo ga!«

»Saj ve, da je lačen sam in da smo tudi mi vsi lačni.«

Posedli so okoli mize in v skledi se je kar odsedalo. Petra pa je še ni bilo.

»No vidiš, Kaj bi bilo, če bi ga čakali.«

»Vsi bi bili še lačni.«

Naposled so se le odprla hišna vrata in Polde je vstopil. Ves nasmejan, kakor najbolj jasn dan.

»Kje so te pa večje nosile, Peter, kje?«

»Počakajte, da se malo podprem. Ti, mati Petričkova, ali ga bo en požirek?«

»Bo, bo. Kar nagni ga!«

Zvrnil ga je na dušek. In še enega.

»Tako! Dobro! Hvala lepa, Petričkova mati!«
»No, sedaj pa začni!«
»Čakaj! Lačen sem kakor sam volk.«
Zajel je in jedel z užitkom, kakor bi že deset let ni bil nič kuhanega pokusil.
»Zdaj pa poslušajte!«
Pošteno se je odkaljal, potem pa začel.
»Veste, kaj smo danes naredili? Nekaj imenitnega.«
»No, kaj se boš zlagal?«
»Kdaj sem se pa žel! Pa ti pripoveduj, če boš lje več.«

»Veste, zadnji strel smo oddali, zadnjega zajca smo preplašili. Ti si ga menda, Jože, ali ne?«

»Naj ga, kdor ga hoče.« se je branil Podpečanov Jože, ki ni hotel nikdar priznati, da je kaj izgrešil ali kaj zagrešil, »kar naprej pripoveduj, Saj vidiš, da vsi komaj čakamo, kaj bomo ali...«

»Zadnji strel je torej počil in preplašil zajca. Zajec pa, vesel svoje rešitve, jo je skokoma udrl po hribu. Psi pa za njim. Kar naenkrat vpitje, pa kakino. Kakor bi koga iz kože devali...«

»Kdo pa je kričal?«

»Po glasu sem sodil, da je bil Rotarjev Peter.«

»Tista sirovina!«

»Zdrknem malo po hribu in vidim, da se res nistem zmotil. Peter je stal v grmovju in klical na pomoč samega Boga in Marijo in vse svetnike, češ da ga sam pekleniški hudobar grize in praska, da bo po njem, če ne bo od nikoder pomoči, da...«

»Petru pa privoščim malo straha.« je menil Podpečan. »Še bolj naj bi ga bil opraskal!«

»Ko pa je prišla pomoč! Če bi je ne bilo, saj bi bil siromak še iz kože skočil.«

»Ko ga bom dobil, ali ga bom dražil!« je grozil Hrastar, ki mu je bil tudi gorak že iz davnih dni.

Med pripovedovanjem se je nabralo v hiši vse Petričkovo ženstvo. Tega ni bilo seveda veliko, toliko pa že, da ga je bilo radosti za brezlični brzojav, ki je še tisti dan daleč naokoli raznesel Petrovo nesrečo in njegovo srečanje s hudim in zajetj obledi.

Peter je seveda na tihem obetal da bo po prestanem strahu postal drugačen človek. Pa je ostal samo pri obljubi; držal se je načela, da obljubiti in storiti je preveč.

Lovcem in ženskam pa je seveda zameril, ker samo ti so ga raznesli daleč po vsej okolici.

»Ženskam v zobe priti!« je mrdroval Peter, »fo je ravno tako, kakor če sova pride med gozdne tiče. Saj se jih ne moreš ubraniti.« Dolgo časa se je pošteno ogibal zbadljivih ženskih jezikov.

Saj vemo, kdaj se pijanec spreobrne...

Občina, v kateri imajo ženske besedo

Občina Iljo sredi jezera Väneru na Švedskem je deležna svojevrstne sreče. Vsa glavna službena mesta so namreč pod vodstvom spodobnih žensk. Poštni urad vodi ravnateljica, občinsko blagajno blagajničarka, občinsko gimnazijo ravnateljica, prav tako tudi občinsko knjižnico. Krajevni dnevnik je pod vodstvom ravnateljice, ki je obenem lastnica lista. Tudi oba hotela vodita ženski. In končno: celo zastopnica občine v švedskem parlamentu je — ženskega spola.

Izšla je

**najlepša
slovenska
planšarska
povest**

Ovčar Marko

ki jo je spisal naš znani pisatelj JANEZ JALEN. Povest je bogato ilustriral akad. slikar Evgen Savojc. 32 lepih ilustracij ponazarja življenje naših očelov pred 100 leti. Naj ne bo družine, ki si te knjige ne bi omislila. Knjiga stane kljub obsegu (280 strani) in kljub bogatim ilustracijam le 6 lir. — Redni naročniki „Slovenčeve knjižnice“ pa za to knjigo nič ne doplačajo, dobili jo bodo torej za ceno 5 lir.

PRAVNI NASVETI

Izgovorjeno sadje. K. R. Pri prodaji posestva ste se pred pričami ustno tudi že dogovorili, da boste smeli vzeti toliko sadja, kolikor ga potrebujete za svojo uporabo z otrokom. Lani so obrodile slive in jabolka. Vse sadje je kupec sam pospravil. Od takrat pri prodajnem dogovoru prisotnih priče je ena že umrla, dve pa še živita. Vprašate, kako bi mogli doseči svojo izgovorjeno pravico. — Neprevidni ste bili, ker niste pri prodaji posestva tudi zahtevali, da se zapišejo vaše pravice do sadja, če doma obrodijo. S tem, da takrat te ustmeno dogovorjene pravice niste zapisali, pravice same še niste izgubili. Pač pa morate sedaj proti kupcu, ki vaših pravic ne upošteva, te zahtevane pravice v pravi dokazati. Svetujemo vam, da stvar uredite, dokler vsaj še ena priča živi. Pojdite na domače sodišče, povejte sodniku, kakšen dogovor ste imeli s kupcem, ki ga pa sedaj taj. Prosite sodnika, naj vašega nasprotnika skupno z vami povabi na sodišče, da takrat vaš nasprotnik pove, če in v kakšnem obsegu prizna vaše pravice do sadja in da se potem njegovo priznanje tudi zapiše v obliki poravnave, tako da boste svojo pravico mogli na prodanem posestvu tudi vknjižiti. Če pa kupec ne bo hotel nič odnehati in bi vam osporaval sploh vaško sadje, potem ga boste morali tožiti na ugotovitev, da vam je dolžan dajati sadje, kadar doma obrodijo, za vašo in otrokovo potrebo.

Zavarovana hiša. V. M. — Stanujete v leseni. e slamo kriti hiši, ki je last tujega gospodarja. To hišo je gospodar zavaroval. Vprašate, ali je s hišo vred zavarovano tudi vaše pohištvo. — Če sami niste svojega pohištva z vašimi pridelki vred zavarovali, potem je pač zavarovana le hiša, ne pa predmeti, ki so v hiši. Če boste, da bodo tudi vaše reči zavarovane, jih morate posebej zavarovati.

Izdelujem
razna vr-
stena za kro-
nje žage.
Automatične
brušilne
stroje za bru-
senje gaterskih in krovnih žag.

Fran Lončar

izdelovatelj avtomatičnih brušilnih strojev
Celoška 43, Ljubljana VII, tel. 20-84

Predmete lahko zavarujete le za njih pravo vrednost in če bi vam n. pr. zgorela zavarovana stara gospodinjka oprava, boste dobili za odškodnino znesek stroškov za novo nabavo enakovrstnih predmetov po cenah ob času požara, pri čemer se bo upoštevalo povzročeno zmanjšanje vrednosti zaradi starosti in obrabe.

Zakupnina se lahko poviša. St. R. V. — Imate v najemu hišo z vrtom in njivo. Gospodar vam boče podražiti najemnino, in sicer za vrt in njivo, ker za stanovanje ne sme. Ker ste vzeli vse skupaj v najem z eno pogodbo, ste mnenja, da tudi gospodar, ki ne sme zvišati najemnine, ne bi smel povišati najemnine za vrt in njivo. — Vaše mnenje je zmotno. Res ste napravili le eno pogodbo, vendar s to najemno pogodbo so bile dane v najem tri stvari: hiša, vrt in njiva. Zaradi delne stanovanjske zaščite vam gospodar ne sme povišati najemnine za hišo in vam tudi brez v zakonu predvidenih razlogov ne sme stanovanja odpovedati. Svobodno pa lahko gospodar razpolaga z vrtom in njivo. Zato sme za vrt in njivo zahtevati višjo zakupnino od dosedanje. Če vi na ta povišek ne pristane, potem vam more gospodar odpovedati v dogovorjenem roku zakup vrta in njive in po preteku odpovednega roka lahko gospodar vrt in njivo sam izkorišča ali pa da drugemu v zakup. — Po vaših krajevnih razmerah se mora prvotno skupno določena najemnina sorazmerno razdeliti in ugotoviti, koliko odpade kot najemnina za stanovanje v hiši in koliko kot zakupnina za vrt in njivo.

Neopravičena rubež. G. F. St. — Te dni je prišel k vam izvršilni organ, ki je zarubil več vaših predmetov v kritje nekega dolga, za katerega sploh pojma niste imeli, da bi bili kdaj obsojeni. Tudi dolg sam po vašem mnenju ne obstoji, ker ste vi s tisto osebo imeli neke trgovske posle, ki so se po vašem računu medsebojno pobotali. Ko ste šli vprašat na sodišče, zakaj vas rubijo, vam je uradnik pokazal pravilni spis, v katerem je bila izdana zoper vas zamudna sodba. Iz spisa se je pa tudi še videlo, da vam tožba ni bila dostavljena v lastne roke, ampak je bila sodna pošiljka založena na pošti z zaznamkom, da ste pri vojaki. Na isti način je bila založena tudi sodna pošiljka z zamudno sodbo, ker ste tudi takrat bili še pri vojaki. Vprašate, kako bi se rešili krivične rubeže. — Svetujemo vam, da pojdete na sodišče in predlagate pri izvršilnem sodniku, da se razveljavi zaznamek o izvršljivosti zamudne sodbe in že dovoljena izvršba zoper vas ustavi. Če ste bili pri vojaki, se vam ni mogla sodba pravoveljavno dostaviti a položbo na pošti. Sodišče vam bo moralo zamudno sodbo pravilno dostaviti. Ko boste sprejeli zamudno sodbo, boste morali proti tej sodbi takoj v 15 dneh vložiti priziv zaradi ničnosti, ker se vam tudi tožba ni pravilno dostavila. S prizivom boste morali uspeti. S tem bo padla prva zamudna sodba in bo sodišče že dovoljeno izvršbo uradno moralo ustaviti. V pravi, ki se bo šele sedaj pravilno vodila, bo pa vaš nasprotnik moral šele dokazati obetov zatrtjevanega dolga.

**Brzoparilnike, gnojilne
črpalke, Gama,**

z 10 letno garancijo nudi

Podržaj Ciril, lg 147

pri Ljubljani

Zaklade iščejo

Urad za raziskovanje tal na Poljškem, ki ima svoje središče v Krakovu, podružnici pa v Jasni in Lvovu, raziskuje zemljo glede zakladov. Več kakor 60 učenjakov je v tem pogledu na delu. Iščejo železa premoga in železne rude, kamene soli, fosforita

Nalagajte
denar v
solidnem
zavodu, v

Hranilnici in posojilnici z. z n. j. v Ribnici

Zavod daje posojila pod najugodnejšimi pogoji
Posluje v lastni hiši poleg dekleške šole

Mali oglasnik

V Domoljubu se zaračunajo mali oglasi po besedah, in sicer plača tisti ki išče službo L. 0,20 za besedo; v ženitvenih oglaših in dopisih beseda L. 1.—; v vseh drugih oglaših stane beseda L. 0,80. Vsem oglašom se prišteje še oglasni davek. Najmanjši znesek L. 7.—, za ženitvene oglase L. 20.—. Redni Domoljubovi naročniki plačajo polovico manj pri oglaših gospodarskega značaja.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Trgovci, obrtniki!

Tvrda Terzan, Ljubljana, Kongresni trg 14, nudi: slikarske čopiče, ribarice, mizarški in navadni stekleni papir, smrkovo platno, toaletno in brivsko milo, zobno kremo, vazelin, potnice, barvo za obliko, baretko, nahrbtnike, glavnice, listnice za legitimacije, orgljice, pipe za sode, žepne nože, ključavnice, motvoz, oprte, stranje, alifre, cunje, povode, zidarske, tesarske in perilne vrvice, vrvi za seno, morsko travo, predpražnike iz trstike, ščipalke za perilo in drugo drobno blago.

Kleparski vajenec

krepak in pošten, se takoj sprejme. Oskrba v hiši. Agnitch Andrej, Novo mesto.

12—15 letnega fanta

ki ima veselje do sadjarstva, sprejme Alojz Podobnikar, drevničar, Dobrova pri Ljubljani.

Fige in brinje

za žganjekubo ima stalno na zalogi po najnižji ceni tvrda Ivan Jelatin, Ljubljana, Askerčeva ul. 1. Telefon 2507.

Zahvala

Podpisani se upravi Domoljuba najlepše zahvaljujem za požarno podporo

380 lir

ko mi je na veliki petek lanskega leta pogorela hiša.

Za velikodušni dar se ji še enkrat najlepše zahvaljujem in Domoljuba vsakemu toplo priporočam.

ČOŽ JANEZ

Nova gora 2

Sv. Križ - Velika Loka

in drugega. Vrtajo z novimi vrtnalnimi stroji do globine 1000 metrov. Vse ugotovitve natančno zarišejo v svoje zemljevide. Poleti pa bodo — če pojde vse po sreči — začeli izkoriščati, kar so zadnji dve leti dognali.

Preizkušena redilna prašek

„REDIN“ za prašiče

Pri malih prašičkih pospešuje Redin prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih bolezni. Večji prašičji pa se endovito hitro redijo in dobro prebavljajo. Zadošča se 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek L. 6.—, po pošti L. 10.—, 3 zav. po pošti L. 22.—, 4 zav. po pošti L. 28.—. Mnogo zahvalnih pism. Pazite: Pravi „REDIN“ se dobi samo z gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1

Na deteli pa zahtevajte Redin pri Vašem trgovcu ali v drugi, ker si prihranite poštnino. Naročniki iz provinc: Trieste in Gorizije morajo poslati denar vnaprej.

»Domoljuba stane 20 lir za celo leto, za inozemstvo 30 lir — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: št. 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Kotiček. — Za ljudsko tiskarno: Jože Kramarič.